Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

کتاب :: توضیح سنت فی ردالبدعت

لیکوال ::مولوي محمد اصف صمیم

کمپیوز :: ګلام خان یحي خیل

دپلارنیکه په قدم مه ځه حقیقت پسې ځه = هغه دودپرېږده چی حکمونه دقران ماتوي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مؤلف لنډه پیژندنه

د مؤلف نوم مولوی محمداصف (صمیم)دښاغلې مولوی محمدنـــادرزوی

اودشهیدملاعبدالسلام لمسی چی په خټه سلیـــمان خیـــل اودپکتـــیکاد ولایت دیحی خیلودولسوالی اوسیدونکی ده نوموړی تقریباپه ۱۳۵۴کال ددی اتل اولس په یوه دینداره کورنی کی سترګی پرانســـتلی داچــه په یوه علمی کورنی پوری یي تړاودرلود خپل لمړنی دینی تعلیمات یي دهـــیواد په داخل کی ترســره کړل اودعـالی تحصیلاتودتکمیل لپاره له هیوادڅخه دباندی ګاونډپاکستان ته سفروکړدهـغه هیـــوادپه مختلفوښارونوکی یي ددنی عـلوموپـــه زدکـــړه کـــی نه ستـــړی کیـــدونکی هـــلی ځلی وکړی چی دذدکړی ورستی بهیریي دکراچی ښارپه جـــامعـه فاروقیـــه کی بـشـپړاو د فراغت ممتازسندیي ترلاسه کړ چی د نوموړی دعالی ذهنیت ښکارندوی ده دفراغت نه ورسته وطن تـــه راستون شـــو اوپه خـــــپلودیـــنی وجیبـو اوخدماتو یي پیـل وکـړاودتـدریـس مقـدسی دنـدی ته یي مخـه کـړه چی دسیمی په مشهوره دینی مدرسه ضیاءالمدارس کـــی د مـــدرس په توګـه وګمـارل شو خونوموړی په دی اکتـــفاونـکړه بلـــکی دزیاتو مصروفیاتـو سره سره یـي دتصنیف اوتألیف په ډګرکی یي هم په پوره میړانه اوهمـــت سره کاروکـــړ چی یوشمیرتالیفات لکه ترنظرلاندی تالیـف توضیح سنـت فی ردالبدعت او رسالــــه القول السلـــــیم فی التکفیرالمسلیم ولیـــکل اوچاپ ته یـي امـاده کـړل همدارنګـــه دمجوع الـــعقایدپه نامــــه یو بل تصنیف چی د بشپړولـــوپـه درشـل کـــی ده دمولوی صاحب (صمیم) دبی لوثه خدماتو بیلګـه ده ښاغلی صـمـیم برسیـره پـردی چـــی ښـه مـحرراو دپـام وړمـقررهم ده دپښــــتو ادب ځلانده ستوری هم ګنل کیـږی لـــکه چی دنوموړی داشعارو یوه مجموعه هم په راتلونـــکی کی دلوی خـــدای (ج)په مرسته چاپیدونکی ده دیحی خیلودلیسی مدیر فیض الله (نیازمل)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

دلوی ښښونکی خدای ﷻ ثنـــــااوصــفت ده چې مـاته يي په ليـکلوددی څو سوطوروتوفيق راکړ ورسته دټول مسلمانوورونړونه خواهيش ده چــی دغه رساله له اوله تراخيره په ډېرغوروګوری اودعمل جامه ورواغوندی په دی رساله کی دپښتو رواجونه وغیره په ډېره ساده پښتوژبه سره جمع شویدی هره مسئله دډېر تحقیق اومطالعی نه ورسته ليکله شويده اګرکه دخپل کم علمی اوکمزوری په وجه يي پوره تضمين نشم کولای خوالبته خپل ممکن غور اوکوښښ می ندی سپمولی اودمحترموعلــمأوواومشفق استــاذانو ترنظر لاندی راغلی چې دځینومحترموعلمأوتقريظونه هم پری موجوددی اوبیا هم دمحترومشفقواستاذانواوعلمأودنيکواومخلصانه هداياتواو لاربښوونوپه هيله يم چونکی دغه رساله دوه کله مخته ترتيب شوی وه خود

بدمرغه داقتصاددکمزوری اوڅه مصروفياتو له کبله چاپ ته پيښ نـــشوه خودلوی اومهربان خداي ﷻ په فضل سره هغه وخت راورســـــيدوچی دغــه تحفه ستاسوحضـــورته وړاندی کيدونکی ده ايــزدمتــعال ﷻ دی زمادغه سعيه قبـــوله کـــړی او همدغه مهربانی خدای ﷻ دی دمسلمانانودګټـــی وړوګرزوی

واسلام

محمداصف (صميم)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علمأوو تقريظونه

دحضرت مفتی رحمت الله غزنوی تقریظ

بسم الله الرحمن الرحيم

حامداومصليا

دغه رساله ډيره مـفيده اودحنـيفة ؤدمـسلک سـره بلکل مـوافق اوزه يـي تائيد کوم

العبدالاواه رحمت الله الغزنوی

دحضرت مولوی صاحب حميدالله فائز تقريظ

الحمدلله المنفردبوضع الشرائع والاحـکام المستـبدبرفع معـالم الحـلال

والحرام والصلواة والسلام على افضل الرسول الكرام وعلى اله واصحابه

الغرالكرام امابعدفقداطلعت على هذه الرساله الفـقهيه العديمه الاشـباه والنظائرفی مذهب الحنفيه فوجدتهاموافقة للمعقول والمنقول قداحتوت

عـلی اقـوال ائـمه المـذاهب الفحول فلله درمؤلفهامااغرزعلمه وماذکـی

فهمه حيث لم يسبقه اليهاسابق ولم يلحقه بهالاحق لقدانقذبهامن کـان فی

بحرالجهالة وفی عمی الضلالة واتی فيهابمانبه به راقدالهمة مستجمـعة

لتحقيـقات اولـی الا لبـاب الـذين نصبواانفـسهم لنفع العبـادواسـحروا

اجفانهم حتی ظفروابالسداد

مولوی حميدالله (فائز) عفه الله عنه

دحضرت مولامحمدنذير(الخروتی)تقريظ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله الذی اکمل لنـاالديـن واتم علـــيناالنعمة ورضی لناالاسـلام دينا

والصلاة والسلام علـــی عبـده ورسـوله الداعی الی طاعة ربه المحذرعن

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الغلووالبدع والمعاضی صلی الله علیه وعلی اله وصـحبه ومن صـــارعلی

نهجه واتبع هداه الی یـوم الدیــن امابعدفقداطلعت هذه الرساله الــشریفه

فوجـــدتهاموافــقة لــكتب الســلف والـخلف مـن الاحناف ومشتملة علی ماعلیه اهل الحق والحق احق بالاتبـــاع وان كره المـخالفون واكثـرمانقله

المؤلف اقوال الفقــهاأالاعـلام المعروفــین بالتحقیق والانــصاف فلعمری

قدبذل المؤلف جحده فی جمیع الاقاویل وسعی منتهی سعیه فی ردالبـدع

والمحدثات فهی لائقة بان تجعل مقبـولة ودعــوت لمؤلفهابحسنة الــدنیا

والاخیرة آمین العبــدالضـعیف مـحمدنذیر(الخروتی)كان الله له

د سنت او بدعت تحقیق

دسنت وبدعت تعریف

سنت طریقې ته وایی اوپه عقایدواعمالواواخلاقواومـعاملاتــواوعاداتو كـې چې كـومه طریقه نبي علیه سـلام اختـــیاركړې وي هغـــه ته سنت وای

سنت اوياطريقه دي اصـــحابوهم په حـــكم دې سنت نبوې كې ده ځكه چې خوږنبي ﷺ فرمایی :

(علیكم بســتنی وسنت الخفأالرشیدین من بعدی) كـوم چې عـــمل اوقـول دی تابعـینوده چې داصـــحابوشـــاگردان دی اود تـــبع تـابعینوچـی داصـحابودشـاگردانـو شـاگردان دی ددوی عـمل او قول هـم حق دی بـدعت نـه ورتـه ویـل كـیږی

ځــكه چې دهغـوی په خیرت اوښـه والی هم نبی علیه سـلام قول كړی لكه چې فرمایی-:

(اكراموااصــــحابې فانهـم خیاركـــــم ثـم الذین یلونهـــــم ثـم الـذین یـلونـــــهم ثـم یظـهرالـــــــــكذب) مشكواة شــــــریف ص ۵۵۴ عزت كــوی تاسودې اصحابوځكه داغوره دي ستاسـودی بیـاهغـه خلـگ غـوره دی چــې دوی تـــه نـیــــــږدې وي (تــابعین)اوبیــاهغــه كـسان چـې تـابعـینوته نږدی دي یعنې تبع تــابعین بیــاوروســـته بـــه ظــاهـرشي دروغ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داشودسنت تعریف اوله دی نه دی دبدعت تعریف هم معلوم شـــو چې هغه داچه : کوم شي دصحابه کراماواوتابعیـــنواوتبع تابعیـــنوپه زمانـــه کې مو جودنه وی اوهـغه ددیـن یوعمل وبلل شی اودثواب په نیت ترسره شي هغه بدعـت ده.

دبدعة یوه بله معني

په لاندې ډول ده بدعة په لغت کی احدث فی الدین ته ویل کیږی یعـنی یونوی شي پــه دین کې پـیـداکول اوپه شریعـت کی پیداکول دهغه شی دی چی نه دنـبی علـیه سلام په زمانـه کـې وی اونـه دصـحابه وواونه دتابعینواونه دتبع تـابعیـنو چې نه صراحة اونه کنایة اونه له کوم یوونـــه مستنبط وی اوهغـه دی ثواب کاروبلل شی اوعملی شی اویـادثواب په نیـت پـریښودل شې اوصحابه کـرامودضـرورت بـاوجـودنوي کـړی نوپه دغــــه تعریف کی څــــوقیدونه شته په اول قیدسره هغه امـــور له بدعـــة ووتـل کـوم چې په قرونویعنی په زمانودریوکی موجودوی اویامستنبط وی لکه مسائل فقیـه اوکلامـیه په دوهم قیدهغه امـورله بدعة ووتل چې دثواب په نیت نـــشی ترسره لکه دی خوراک څښاک په شیانوکې پراخې کول کوم چې داسـې رنګینه خوراکونه په قرونودریـوکی موجودنـه وو هـــمدارنګه دی موټــرونو،الــوتکونه کار اخیسـتل دابدعة نده اولـــه دریـــم قیــــدنه هغه شیان ووتـــل کوم چی دی صحابه کراموهغو ته ضـرورت نه وواوددی وروسـته خلګو ورته ضــرورت پیداشـولکه مدرسې جـوړول اوخـانقاوی داهم بدعة نده . درس مشکوةباب الاعتصام ص ۱۰۵

علامه سعدالدین تفتازانی په شرح مقاصدکې لیکې

ان البدعة المذمومة هوالمحدث فی الدین من غیرانیکون فی عـــــهد الصحابة والتـــــابعین ولادل علیه الدلیـــــــل الشریـــــــعی ج ۲ ص۲۷۱ بـدبدعت هغه بدعـت ده چی په دین کی نـوي پیـــداشـــې بې لـه دینه چی نـه په زمانـــــه دصـحابـه وو کـــې وی اونـــه دتـابعیـــنواونــــه پـــه هغه باندی کوم دلیل شریعی موجودوی سوال : ایایوشي دثواب په نیـــت پریښودل چی په زمانودریوکــــی نه وی پریښودل شوی داهـم بدعة ده ؟ ځواب:هـــودابـدعة ده لــکه مـلاعلی قاری (رح)لیـکي

(والمـــتابعة کـــما یـکون فی الـفـعل یـکـون فــی الـتـرک ایـضاً)مـــــرقـات ج ۱ص ۴۱ یــــعنی متابعت لکه څنګه چی په کولوکی وی همدارنګه په پریښـودلوکې هـم وې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت اقـــــــــــسام

بدعت په دوه قســمه ده یوبدعت عملې اوبل بدعت عقیدوې بدعت عملې دیته وای چې په عقیده کې څه نـوې خــوعمل دثواب په نیت داسې اختیار کړل شې چې د سلفوصالحینونه منقـــول نه وې اعتقادی دیته وایی چې یو سړی داسې عقایداونظریـات ولرې چې هـــغه دنبی ﷺ اواصحابواوتابعینو خـــــلاف وی.

حافظاابن رجب(رح) په دې هکله داسې لیکې:

وسواء فی ذالک الاعتقادات اوالاعمال اولاقوال الظاهـرة والباطنة واماما واقع فـــی کلام السلف من استحســـان بعضالبدع فانماذالـــک فی البـدع اللغوية لاالشــــریعه جامع العـلوم والحکم ص ۱۹۳ برابرخبره ده کـه دغه ایجـاد کـرده شـی اعتقادات وی یااعمال وی اویـااقـوال وی ظاهره وی اوکه باطــــنه وی کـــوم چی په خبرودسلـفوکې بـــــــــعـــض بدعـاتـــوته حـــــــــــــسن ویل شــــوی دی هـــــــغه نــه مرادبـدعت لغوی ده نـــه شرعي

دبدعت حســــــــــنه تحقیق:

سوال :بعضی بدعت پسندخلک چی هربدعت کوی وای دابدعـة حسنه ده یعنی ښـه بدعت اوبدعة حســـنه رواده دحســـنه اوسیه یعنی بدبدعت په هکله معـلومات راکړی ترڅودبدعت پسنده خلګوغلط فهمی زائـله شی ؟

ځـواب : بدعـت په دوه قسمه ده بدعت لغوی اوبدعت شـرعی بدعت لغوی هغه نـوی کارده کـــوم چی دی نبی ﷺ نه بعــدپیـــداشوی وی هغه عـــام ده که عبادت وی اوکه عادت اوهم دغه لغوی بدعت پـــه پنځه قسمه ده :- واجب ،مندوب ، حـرام ،مکروه ،مباح

شریعی بدعت هــغه ده کـوم چې ده قرونو ثــلاثـــه نه بعدپیداشوی وی اوپـه دی قولاًوفـعلاً صراحةً اواشارةً په یوه طریقه هم دشارع لــخوااجازت موجـودنه وی چی دیته بدعت ضلاله وایې اوپه بدعت سیئه ورنه تعبیرکیژی

اوعلـــماوو په دی تصریح کړی لکه چې فرمایي ان البدعة علی قسـمین بـدعـة لـغـویـة وبـدعـة شـرعیه فالاول هـوالمحدث مطلقاًعــادتً کانت اوعبــادتً وهـــی التی یـقسمونـهـاالی الاقسـام الخـمسه والثانی وهو مازیدعلی ماشرع من حیــث الطاعة بعدا انـقراض الازمنه الثلاثه بغیراذن من الشا رع لاقولاً ولافعلاً ولاصریحاًو لا اشاره ً وهی المرادبالدعة المحکوم علیهابالضلالة ترویح الجنان ولجنه ص ١٦٠

حافظ ابن حجر(رح) په دې هکله داسې لیکی:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

والتحقیق انهاانکانت مماتندرج تحت مستحسن فی الشـــــــــــــرع فهی حسنة وانکانت مماتـــــندرج تحت مستقبح فی الشرع فــــــــهی مستقبحة والافهی المبـــــاح وقدینقسیم الی الاحکام الخـــــــــمسه فتح الباری ج ۴ص ٣٥٦ تحقیق داده چې بدعت کـــه چیرې لاندی وو تریونیک شرعـــی امرنو هغه حسنه بدعت ده او کـــه لاندی ووتریوبد شرعی امـــر نوهـــغه بد بدعت ده اوکه داسې نه وونوبـــیا مباح ده او کـــله تـــقــــــــــــسمیږې پنځوقسموته اودیته قریب ده علامه عینی رح عبارت دی په عمدةالقاری کی ص ٣٥٦ج ۵

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مستحسن فی الشرع او مستقبح فی الشرح تحقیق

حضرت امام شافعی (رح) لیـــــــکی

البدعة بدعتان بدعة خالفت کتاباً اوسنـته اواجمـــــاعاً او اثرعن بعـــــــــــــــــــض اصحاب رسـولﷺ فهذه بدعـة ضلالة وبدعة لم تخــــــالف شیاء من ذالک فهـــــــذه قـد تکون حسنة لقول عـــمر(رض) نعـمة البدعة هذه) بدعت په دوه قسمه ده یوهغـــــه بدعت ده چی مخالف وی له کتـــــاب اوسنت او اجماع اوله اثردبعضـی اصحابودی رسول نودابدعت ضــــلاله گمره یعنی بدبدعت ده اویوهغه بدعت ده چی لــه مختنیو شیانوله یو سره هم مخالف نه وی نودابدعت حسنه ده له جهته دقول دعمر(رض) نیک بدعت ده دغه.

مخالفــــت لکه څنګه چې په قول کی وی همدارنګه په فعل کی هم وی کوم کارچی نبی ﷺ نوی کړی اوخیرالقــــرون هم تــرک کړی وی اولــه خیرالقرون نه وروسته څوک دثواب په نیت کوی هغه یقیناً بدعـــــــــة ضلالة ده ځـــکه چې هغه دی کتاب اوسنته او اجـماع اوقیاس صحی مخالف ده اوکـــه کوم بدعة دیودلیل لاندی داخل وی هغه صحی ده چـــی کـــله ثـــواب هم پـــری ورکیژی اوکله صرف مباح وی د پورتنی تشریح نه معـلومه شوه چی بدعة حسنه دیته وایي چی کـوم دینـــی شرعی کارچی دنبیﷺ نه وروستــه موجود شوی وی اوتریودی څلورو دلائـــلونــه چی کتـــاب سنت اجماع اوقیاس ده لاندی وی نودابدعة حسنه ده اوپه بل عبارت بدعة لغوية ده کوم چې بدنده

غیرمزموم ده اوکوم شـی چی نبیﷺ نــوی کـړی اوصـــحابه یی کراموهم نوی کړی همـدارنګه تـابعیـنواوتـبع تابعـــــینونوې کـړي اوڅـوک یی دثـواب په نیت ترسره کـړې دابدعة قبیحه اوسیئه ده په بل تعبیر بدعـــت شرعیه ده.

چې په هروخت کې مذموم (بـد)ده اونـاجائزده اوسره له دې چـــې په اوسنی زمانه کې که یـــو غـــیرمجتهدیوعـــمل کـــوی اوبدعت حسنه یی بولې دا

هیڅکله قابل اعتبارنــده کوم چې په دې خبره دفقهاووتصریحات موجود دی لکه چې لیــــــــــــــــــکې

درنصاب الفقه مـې ارندهـــــــر انچه بدعت حسـنه مجتـــــــهـد ان قرارداده اندهـــــمان صحح است واګرکسی دراین زمـــانه چـیزی بدعـت حسنـه قراردهد خلاف اســــت زیراکـــــــــه در مصطفی میــــــــــــګویدکه کل بدعــــــت ضـــــلالة فــی زمانـنا فتاوی جامـع الروایات والجنه ص ٦٠

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نصاب الفقه کی دي چې بدعت حسـنه هغه ده چې مجتهدينوورته بدعت حسنــه ويــلی وی کـــه کوم شخص په اوســـنی زمـــانـــه کی يوشـــی بدعـــت حســـنه بـــولـــې نودادحق خـــلاف ده ځـــکه چې په مصطفی نـــامی کتاب کی دی چی په دی زمانه کی هربدعت گـــمرهه ده

اوهمدارنگه علامه شامی (رح)ليکی لاعبرة بقول غـــيرالفقهاءالـــذين هم المجتهيدين ج ۱ ص ۳۴۴ يعـــنی دی فقـــهاوونـــه ماسواء دبل چـــاخبره چی مجتهيدين نه وی قبوله نده مجددالف ثـــانی دبـــدعت حســـنه په تقسيم باندی ردکوی اوفرمايی چيزکه مردورباشدحـــسن ازکـــجاپيداکند-يوشی چې ردشې هغه به حسن دکوم ځای نه پيـداکړی مـــکتوبـات ص۷۲ حصه سـوم

لــه دي مکــمل تفصــيل نه معلومــه شـــوه چـــې اوسـنې زمانـه کې که څوک داسې عمل کوی چې صحابه کراماواوتابعينواوتبـع تابعيـــنونـوي کړي او بدعت حسنه يی بو لې دابلکل غلط ده چې په خيـرالقـــرون کـی اثراواصل موجـودنـــه وی هـــغه ټـــول بـــدعت ســـيئه ده اوپـــه دی کتـــاب کی چې څومره مسائل بـــيانيږي اوبدعـــــــت کـــوم يـو فعل اوعمل ته ويل کيـږي هـغه ټول بدعـت سيئه اوبدعت شرعيه دي چی پــه هـــروخت کی مذموم دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت د حرمت او مذمت دلائل

الله تعالی ﷻ فرمايي

قل انکنتم تـحبون الله فاتبعوني يحببکم الله ويغفرلکم ذنوبـــــکم پ ۳ ال عــــــــــــــــــمران ۴ع ورته ووايه ای پيغمبره چې که تـاسومحبت کوی له الله ﷻ سره نوزماپيـــــــــــــروی اواطـــــــــــاعت وکړی نوالله تعالی به سـتاسو سره محبت وکړی اووبه بـــخښـې گنـــــــــاهـــــونه ســــــتاسی

حضرت عبدالله ابن عباس (رض) روايت کوی

قال رسول الله صلی الله عيه وسـلم ابی الله ان يقبل عمل صاحب بـدعةٍ حتی يدع بـدعته ابن ماجــــــه ص ٦ چــی رسول عليه ســـــلام فرمايی چې الله تعـالی دبدعـــتی دعمل قـبلولونه انـــکارکړی ترڅو چې هـغه خپل بـــدعـــت پـريــژدی.

دحضرت جابر (رض)نه مرفوع روايت ده

من احدث فيهاحدثـاً اواوی محمدثاًفعليه لعنت الله والملئکته والناس اجمعيـــــــن لايـقبل منه صرف ولا عدل بخاری ص ۲۵۱ ج ۱ چې که چا په مدينـــه منوره کې بدعت پيداکړ او يايی کوم بدعتی ته ځـــای ورکړ نـــووی به پـه ده باندی لعنت داالله ﷻ اوملائکووداوډېولوخلگو نه به دهغه نفـلـی عــبادات قـــبول شی نه فرضی چې هرچيری وی الــبتـــه په مــديـنه منوره کی به يی گناه څه زياته وی ځکه هغه دهدايت مرکزده

حضرت ابراهيم بن مسيره (رض)روايت کوی

قال رسـوالله ﷺ مـن وقـراصــــاحـب بدعةٍ فقداعان علی هدم لاسلام مشـــــــــــــــــکوة ص۳۱ چی رسول ﷺفرمايلی دی کوم شخص چې دبــــد عتی تعـــظيم وکړی نوهغه داسلام په ړنـگولوکې دهغه مددو کړ. مطلب دا چی بدعتی ړنگونکی داســـلام ده ولوکه دی ځان ډيرلوی صوفې بـــولې اودده تـــعظيم کړل په ړنگولوداسلام کې کومک ده

حضرت انس بن مالک (رض)روايت کوی

قال رسوالله ﷺان الله حجب التوبة عن کل صاحب بدعة (رواه طبرانی) چی نبی ﷺ فرمايلی چې الله تعالی په هـــر بدعتی بانـــدی دی توبـــی دروازه بنده کـړی ده- اعاذنـاالله تعالی منها

دی بدعت اواهل بدعت په هکله ډيرسخت وعيدونــه راغلی کوم چې موږ يوه نمونه ذکرکړه خوکه سره له دی بياهـم يوشخص په خـــودساخته دلائلو چې پخپله هم پری يقين نـه لری کوم يـــوبـدعـت مـوجـــودوی دابه ډيـرلوی جرأت وی الله تعـالی دی موږ دداسې جرأت نه وساتی . آمين.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامت دبزرګانواواکابرینوله بدعت څخه نفرت

حضرت امام غزالی (رح)فرمايـي

څوک چې بـی له عذره اتباع دسنت پرېږدی اوبدعـت اختـــياروی ماسواله کـفرخفی یاحماقت جلی نه بل هیڅ وجه نشـــــــته � تبلغ دین ترجمه اربعین ص ۴۲

امام ربانی مجدالف ثانی (رح)لیکی

ازحضرت حق سبحانه وتعــــــالی تضرع وزرای والتجاوافتـــــقار وذل وانکساری دسردوجـــــــــهار مسائت می نمایدکه هرچـــــــه در دین محدث شده است ومبـــتدع کشته که درزمان خیرالـبشروخلفأ راشیدین او رانبودعلیه اصـــلوة وتسلیمات اگر چه ان چیــــــــــــز درروشنی مثل فلق صبح بودایـــن ضعیف راب جمع که بـا اومسـتـند اندگرفتاران عمل مـحدث نــــــگر وا ئله ومفتون حسن ان مـبتدع نکنا وبحرمته سیدامختاروالــه الابرار وعلیه وعلیهم الصـلوة وســـلام مکتـــوبات امام ربانی ص ٧١٦

له الله تعالی نه په عــجزاو زاری او ذلت سره په پټــه اوښــکاره در خواست کوم چی په دین کی کوم شی نوی پیداشـــوی اوبـــدعــت ګرزیدلی چـــی دنـــبی ﷺ اوخـــلفأ راشیدینـــوپـــه زمـــانـــه کـــی نـه وواګر کـــه هغـــه شـــی دصـــــبح صادیق په شان روښانه هـــم وی . الله تعالی دی ددی ضعیف بنده اودهغه دمـــلګرولـــه دی نــــوی بدعتی عمل نــه وساتی اوپـری ګرفتاریی مکړی اودبـــدعت په ظـــاهر حســـن یی خطأ مـــکړی پـه طفیل دی نبـــی سیـــدمختار اواله الابراربانـدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت د وجود اسباب

سوال :- بدعت چی دومره سخت نارواعمـل ده اوبزرگـان دامت ځینی پـناه غواړی نوولی کیږی اوڅنگه وجودته راځـی ایـادابدعتان دبدعــت دبـدی نتیجی نه اومــــذمت نه نه ډاریـږی ؟

ځواب :- دبدعت دموجودیدلودری وجی دی (۱) جهـل ده چونـــکه بـدعت په ظاهره ډېر ښکلی اوحسین ښکاری نوخلـــگ دهغـــه په ظـــاهری حسن خطاشـی نووایی چې داخوډیر ښه کارده دابه ولی ناجائـز وی اوپه ډېرشوق زوق سـره یـــی ترســـره کوی اوثواب یـــی بولي دوهم سبـــــب یـــی دنـــفس خواهیشاتوتابعداری ده ولوکه ورته معـــــــــلوم هم وی خودخپـــــل جـــــاه

اومرتبی دلوړوالی لپاره یی ضرورترسره کوی اووایی دابدعت حـــــسنه ده لکه چی الله ﷻ فرمایی : وزین لهم الشیاطین اعمالهم � ښائیســـته کـړی دی دوی ته شیطانانواعمال بدددوی دریم سبـب یی داده چـــې خلـــگ دخـپل مروجه بدعت دثابته ولودپاره له داسی کمزورورروایتــوڅخه کاراخلی چې په حقیقت کی دهغه هـــیڅ ثبوت نه وی لــــــــــهذابـــــدعــــــت وجودمومی.

په ضعیفوحدیثوباندی عمل کول

سوال :- بعضی خـلـگ یوعــمل کــوی اودلیل یی یوضــــعیف حــدیث وی وایي چې په فضـــائلوکی په ضعیفوحدیثوعمل کول صحیح دی داخـــــبره ترکومه حــــــده صـحیح ده ؟

ځواب :- بعـــضی علـما پـه ضـعیـف حـدیـث عــمل کــول مـطلــقاًجــائزنــه بـولـې لکه قاضی ابن العربی المالکی (رح)وغیره لیکي لایعمل به مطلقاً-په ضعیف حدیث مطلقاً عمل نه کیږی نه پــه فضائلونه غــــیرفضائـلوکی (القول البدیع ص ۱۹۵ البتــه جمـهورعلماپه فضائلوکـــی په ضـغیف حـــدیثو عمل جائزبولـی خو سـره دیوڅوشرطونولکه علامه شامی (رح) لیکی چې په ضـعیف حدیثو باندی دعمل کولولپاره دري شرطونه دی (۱) دارِوایت بـه ډېرکمزوری نـــه وی یعنی ددی کوم یـــوراوی به دروغــــــــــجن اویـــا په دروغومتهم نه وی (۲) داچه دابه دشرعت تریوعام اصل لانــــــدی وی (۳) داچه په دی کوم شی ثابـــت ده هغه به سنت نه بلل کیږی تـــرڅـــوچی ددی حدیث مصداق نه ووگرځی (من کذب عـلی متـعمدافلیتبوء مقعده مــن النار)چاچې وتړل دروغ په مابـانـدی هغــه خپله ځـای په جهنم کی بـرابـرکړ (ردالمحتاربتغیرما ج ۱ص ۱۲۸

همدارنگه مولاناعبدالحی(رح) لیکی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واماالعمل بالضعیف فی الفضائل فدعوي الاتفاق فـیه باطله نعـم هو مذهب الجمهور لکــنه مشـــــروط بان لایــکون الحــدث ضعیفاً شـد یداً فانکان کذلک لم یقبــــــل فی الفضـائل ایضاً الاثارالمرفوعـــــــــه فــی الاخبارالموضوعه ص ۳۱۰

په فضـــائلوکی په ضعیف حدیـثو عمل کول اودادعوه کول چـی ټول علمایی صـحیح بولــــی باطل دی هودجمهوروعلـــماوومـــــذهب ده خوپه دی شـرط چی ډیـــــرضعیف به نه وی اوکه وو بیاپه فضائلوکی هم قبول نده

دځواب خلاصه داده چی په فضائلوکی په ضعیفو حـدیثو عمل دجمـــــهو ر علمأووپه نیزدصحیح ده خوسره دهغوشرطو چی ذکرشوخوددغـــو شرطـو دنه لحاظ کـــیدوله امــله ښــه خبره داده چې داعمل کــــوم چی په ضعـیف حدیث ثابـــت ده فرض یاواجب نده . لهذاپریښودل یی پـکاردي نوردثـواب کارونه ډیــــردی چـــی هغــه پــه صحیحوحدیثوثـابت وی اوثبوت یی یقینی وی ددی پرځای هغه اختیـــارول پکاردی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعت دمذمت اوذلالت حکمت

سوال :- بدعت ولی دومره مبغوض اوبدده حکمت پکښې څه ده ؟

ځواب :- علمأووددی ډیروجی بیان کړی خـودمشـت نمونه خروارپه ډول به دلته یوڅو ذکرکړو (۱)ددین اسلام تکمیل په قران ثابت ده لـــکه چـــی الله تعالیﷻفرمایی (الیوم اکملت لکم دینکم)ترجمه نن ورځ تاســوته ماکامل کړدین دی تاسونواوس که څوک راځی اویـوداسی عـمل کـوی چی هغه له نبی ﷺنه صراحةًًثابت وی اونه اشارةً اوپه دین کښـی یی داخـله وی نودادوی معنی ده چی نعوذبالله دحضرت نبی ﷺ دین ناقص اوکامـل نده او هم دامعنی ورکوی چی دی شرعـــــت په کاروزه ترنـــبی ﷺ اوصحابــه وواوتابعینونه ښه پوهیږم حالانکه داپه سلفــوصالیحینواودی نبی ﷺ په راوړل شوی دین حـمله ده(۲)داچـی دبدعت نه ماسواچـی کـــومه بـــله ګنــــاه څوک کوی نوهغه ګناه بولی اوپری پیښمانی کوی اوتـــوبه هم ځینی کـــوی مګربدعت داسی ګناه ده چی کونـــکی یی بلکل ګنــــاه نه بولی بلـــکی یوښـــه کاریی بولی نوتوبه او پیښـمانی خوهیـڅکله نه ځینی کوی لهذابـدعتی دمرګ تر وخته په دی عظیمه ګناه باندی دتوبه کولونه بی برخی پاته کـیږی لهذا بدعت یوډیربد بخته اومهلک عمل ده مســـــلمانانوته لازمـــه ده چی په کوم یوعمل اواو عقـــــیده کی شائبه دی بدعـت وی هـــم بـــایدهـــغه پـــریږدی اوځـان ځیـــنی

وساتی ددی پرځای چی دهغه دجوازدپاره ددلائلوبرابرولوکوښښ کـــوی.

دبدعت په جوازدی بدعتـیان دلائل اودهغوی ځوابونه

سوال :-بعضـــی بدعتیان وای چی بدعت رواده نـبی ﷺ فرمایـی من سن سنته حســـنةً الخ(مسلم ص ۲۴۱ج ۲)یعنــــی چــاچی جـــاری کړه په اسلام کی یونیکه طریـــقه اوبیـــایـــی عمل پری وکړ نودده دخپل عمل ثواب هم ده اوچی نور څوک په دغــــه طریقه عمل کوی دهــغوی په ثواب کی هم ورسره شریک ده نوددینه معلومه شوه چی نوی طـریقه داخلول په اسلام کی ښه کارده ؟

ځواب :- د مســـلم پــــه دغـــه روایــت کی من سن سنةً په ځای - ایماداعٍ الی الهدای الفاظ راغـــلی یعنی چی څـــوک دهدایت طرف ته راوبولی نه نـوی طریقه اوددغه حدیث په دوهمه طریقـــه کی دالفـــاظ دی احیـاسـنة یـعنی چاچـــی زماسنت ژوندکړل چی زمانه ورسته مړه شوی وی یعنی څوک عمل نه پری کوی . دوهم ځواب ددی حدیث شریف مـــعنی داده چـــی کوم شی په شریعت کی دالالـــةً یااشـــارةً ثابــت وی چی دهغه داعــــی اومحرک په خیر القر ون کی موجودنـــوی بلـــکی وروسته به وی خودڅــلوردلائـــلونه به دیو دلیل لانـــدی داخــــل وی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :- بدعتـــــيان يــــــوبــــــل دليــل لرى چى حضرت نبى ﷺ فرمايى ماراٰه المسلمون حسناًفهو عندالله حســـن � يعــنى مسلمانان چــى كوم شى نيک وبولى هغه دخداى ﷻ پــه نزد هم حسن اونيک ده لهذابدعت نيـک كارده ؟

ځواب :- يوخودالمــــسلمون نه كامــل مســـلمان مراددى چى صحابه كـرام دى دصحابه وو عمل خوضرورحــسن ده دى ماانّاوعلـــيه اصحابى دوجــى نه دشامى ج٥ ص ٣٥ اودالبدايه والنهايه ج١٠ ص ٣٢٨ اودعينى ج٣ ص ٦٥١ نــه هــم معلوميږى چى ددى نه اصحاب مراد دى اوملاناعبدالحى (رح)ليـكى چى ددى نه مراد صحابه كرام اوتابعين اوتبع تابعين دى لـكه چى هغه ليــــكى

لايدل الحديث الاعلى حسن استحسنه الصحابه ومااستحسنه الكامـلون من الاجتــــــهادولاعــــلى حسن مااستحســــــنه غيرهم من العـــــلماٴالذين حدثوابعدالقرون الثلاثه ولاحظ لهم من الاجتهادالخ تعليق الممجدص ١٤١ اوبل داچه د فتح الملـهم ج٢ص ٤٠٥ اونصـب الرايه ج٤ص ١٣٣ نـــه معــــــلومـيږى چــــــى دا حديث دى نبى ﷺ بيان نده بلــــــكى په عبدالله آبن مسعود بـــانــدى معرقوف ده لـكه چى په نصـــب الــرايه كى ليكى لم اجــده الاموقوفـاًعـلى ابن مســعود يعنى مادغه روايت په عبدالله ابن مســــــودپورى موقـــوف پيداكړى لهذا دبدعت جوازله دى حديث نه هم نشى ثابتيدالاى.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژی اوعیدینومتعلق مسائل

په روژه کی دمروجه تسبیحاتوحکم

دروژی اوعیدونومتعلق مسائل

سوال :-ځنی ملاامامان په تراویحوکی په هره تراویحه کی په لـوړاوازسره ځنی خاص تسبیحات وايي لکـه په اول درمـضان کی دتسبیحاتوپـه اخیر کی مرحـــباوايي اوپـه اخیر درمضان کی الــوداع وایـــي ایاددی عمل کوم اصل په کتابوکی شته اوکه نه ؟

ځواب :- تسبیحات ویل ذکرده اوذکردالله تــعالیﷻ یوعظــیم عـــبادت ده خوالبته په هغه طریقه عبادت کول چی شریعـــت ورته ښــودلی وی په کومه موقع کی چی شریعت دذکر بـــالجــهرحـــکم کړی هلته په جهر(په زوره)سره ویل سنت دی لکه تکبیرات التشریق اوتلبیه په حج کی اوچیرته چی دجهر حکم نه وی هلته په خفیه (سوکه)ذکرکول بهتردی ائمه اربعه دذکر خفیه په مستحب والی متفق دی اګـرکه امـــاابویوســـف اوامــام محـــمداوبعضی صوفیه دذکربالجهرقائل دی خوالبته ائمـــه اربعـــه چی په کومه خبره متفق وی حق به دهغوی خواته وی لکه چی الله تـعالیﷻ فرمايي واذکرربک فی نفسکه تضرعاًوخیفه ودون الجهرمن القول پ ۹ اعراف ۲۴ع یعنی ذکرکړه رب خپل په زړه کی په عاجزی سره اوپه ډارسره اوترجهرپه کم اوازســره له قول نه بل ځـای الله تـــعالی ﷻ فـرمايي ادعـوربکم تضرعاًوخفیه انه لایحب المعتدین پ ۸ اعراف ۷ع یعنی بوله رب خـــپل پـــه عـــاجزی سره اوپه خفیه طریقی سره بیشکه الله تعالی ﷻ محبـــت نـــه کوی لـــه تجاوزکوونکوسره په دغه ایات کی مسلمانانوته ددوخبروتعـــلیم ورکـــول دی یـــوداچـــه پـــه اخلاص سره دعااو ذکر کوی دوهم داچه په سوکه اوپه پټه سره الله تـعالی یادکړی لـه خـــپله حـــده تـــجاوزمـــکوئ یـــووخت صحابـــه کـــرامو(رض)په لوړاوازسره ذکرکاوه حضرت نبیﷺ دوی منـع کړل اوويي فرمایل ایهاالناس اربعواعلی انفسکم انـکم لیس تـــدعـــون اصـــم ولاغـــائـــب وانـــکم تـدعون سمـــیعاقریباًوهومعـکم بخاری ج۲ ص ۶۰۵ ومسلم ج۲ ص۳۴۶ اي خلګوپه خپلونفسونونرمی کوی تاسووداســی ذات نه بولی چی هغـــه کوڼ یاغائب ده بلکی تاسو اوریدونـــکی اونیـــــــــــــږدی ذات بولـــی هغه دتـــاســـوسره ده حضرت امام نووی (رح)ددی حدیث په شرحه کی لیکی - ففیه الندب الی خفض الصوت بالـــذکراذالم تـدع حاجةا لی رفعه شـــرح مسلم فی ذالک الموضع یعنی داحدیث په دی دالالت کـوی چـــی په سوکه ذکرکول بهـــتردی ترڅـــو چی لـوړاوازته حاجـت نه وی پیداشوی

فتاوی بزازیه په دی هکله داسی لیکی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعن فتاوی القاضی انـــــــه حــــــــرام لمــــاصـــــح عن ابن مسعود(رض) انه اخرج جماعة من المسجدیهللون ویصلون علی النبی ﷺ جهـــراًوقـــــــــال لهم ماارا کـم الی مبــتدعین بزازیه علی هامش عالمگیریه ج٦ ص ٣٧٨ له فتاوی دقاضی نه نـقل ده چی په جـــهر ذکرکول حرام دی له حـضرت ابن مسعود(رض) نه صحح روایت ده چی هغـه یوه ډله دخلګوله جماعت نه وایستله کومـوچی هـــغوی پــه لـــوړاواز ســـــره لااله الاالله اودرود شریـــف وایواوویـــی فرمـــایــل چی نـــه وینـــم تاسوزه مـــګربدعـــتیـان

همدارنګه فتاوی کبیری لیکی

ولابی حنیفة ان رفع الصوت بالذکربدعة مـــخالف للامرفـــی قولـــه تعالی ادعوربکم تضرعاً ص ٥٦٦ یعنی له امام ابی حنیفه (رح)نه روایت ده چی پورته کول دغږپه ذکربدعت ده له جهـــته دی مخالفته دامــــردالله تعالی ﷻ په دی قول کی ودعوربکم تضرعاً حضرت مفتی کفایت الله صاحب په دی هکله داسی لیکی سوال :-بوقت ارام ګرفتن خاموش نشندیابایدچیزبخواندجـــــــواب مختاراست که خاموش نشـندیابه اهستګی قران یاتسبیح بـــــــخواند تعلیم الاسلام حصه ۴ص۳۵ په وخت دارام کولوکی بایدســـړی خاموش کښینی اویاڅه ووایي په ځواب کی لیــکی غـــوره داده چی خاموش کښینی یاپه سوکه قـــران یاتسبیح ووایي حضرت مولاناعبدالحـــی (رح)اومفتی رشیداحمدصاحب (رح)ددی عمل پــه بدعتوالی تصریح کړی لکه چی هغه لیکی سوال : په اخیره جمعه درمضان کی الوداع ویل څنګه دی ځواب الوداع کومه چی په دی زمانه کی مـــروجه ده له بدعت نه خالی نده په معـــتمدو علماؤولازمه ده چی داطریقه پرېږدی ترڅوعوام ددی دضرورولی دعقیدی نه نجات پیداکړی مجموعة فتاوی عبدالحی اردوص ۵۳۴ اواحسن الفتاوی ج۱ ص ۳۷۱

دتـــیربحث خلاصه داشوه چی مروجه تســـبیحات ویـــل ذکرده اوذکرپه لوړ اوازسره دامام ابوحنیفه (رح)په نزدبدعت ده اونـــه په قرونـــوثـــلاثه ووکی د دی عمل کوم اصل شته اونه په کوم کتاب کی دداسی خاصـــو تســـبیحاتو چی په الوداع اومرحبامشتمل وی ذکرشته لهذاددی عمل په بدعـــت والی کی شک نشته پرېښودل یي لازم دی والله اعلم بحقیقة الحا ل

په روژه کی دتبارک الذی سورة ویلوحکم

سوال :- په روژه کی ځنی ملاامامان دتروایحودلمانځه نه وروسته تبـــارک الذی سورة وایي اوبل وخت داسورة نه ویل کیږی ددی عمل حـــکم څه ده ؟

ځواب :- مخته تیرشواوورسته هم راځی چی مستحب یامـــــباح کارونه پـــه یوخاص وخت پوری خاص ګرزل چی شریعت نه وی خـــاص کړی بـــدعـــت ده خوالبته که په داسی وخت پوری یوشی خاص شی لاعـــلی الالتـــزام چی په هغه وخت کی ثـــــواب زیات وی لکه روژه لکه چی یونیک عمل پکښی پـه (۷۰)چنده ده نوبــــــدعـت نده چونکه دروژی فضیلت له احادیثونه ثـابت ده خوکه بیاهم دعوامـــوپه ګمان تبـــارک الـــذی ویل په روژه کی ضروری

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وی نوبیا بدعت ده ځکه چی مخته به راشي چی که په یومستحب یامـباح عمل دسنتو یاواجبو گمان کیږی هغه مکروه اوبدعت ده لهذادغه عمل اقــلاًله شائبی دبدعـت نه خالی نده او حضـــرت نبی ﷺ فرمايي داع مایریبـک الـــی مالایریبک فان الخیرطمانیة وان الشریبة یعنی پریږده هغه شی چی تاپه شک کی اچـــوی اواختـــیارکــــړه هغــه څــه چی دشـک نه خالی وی ځکه خیرباعث داطمینان ده اوشرباعث دشک ده- مستدرک ج۲ص ۱۲ لـهذاښه خبره داده چی داعمل پریښودل شی دخیرکارونه نورهم ډیردی اولــه هرڅـه نه پاک اودشک او شبــهی نه خالـــی دی ددی پرځای هغه بــایـد عملی شی

والله اعلم وعلمه اتم واحکم

دسنتونه بعدددعاًحکم

سوال :-بعضی ملاامامان دسنتونه بعدپه لوړاوازسره دعاکوی چی بعضی خلگ په دی وخـــت کی لمــــونځ کوی هغوی ته تـــکلیف پـــیداکیږی اوپـه لمانځه کی خطاکیـــــږی اوبل داچه دادعاًوی دومره ضروری گرځـیدلی دی چی پــــریښودل یي عـــوام ډیربدبولی اوهروخت کیږی کله هم نه پریـــښودل کیږی په شریعت نبوی کښی داعمل ترکومه حده ثابت ده ؟

ځواب :- دعاعبادت ده لکه چی په حدیث شریف کی راغلی الدعاًمخ العبادات یعنی دعامــغزدعباداتوده اودسنـــتونه وروســـته دعاکول مستحب ده اوددی ثبوت په کتابوکی شته لکه طـــحطاوی لیکی والدعاًهذالاایناف الاتیان بالـــلهم انت السلام کماهوالماثور فی الـــرویات لیس بدعاًیعنی دغه دعاًورسته له سنتوضدنه ده له اللهم انت الســلام سره لــــکه څرنگه په روایاتوکی راغلــی چی اللهم انت السلام دعانده چی تکرارپه دعاکی راشي خوالبته هریوعمل یوچوکاټ اوقانون لری دادعاکه څه هم ثابته ده بلکی مستحب ده خوپه زوره دعاکول که نورولمونځ کونکو ته تکلیف وی حرام ده اوکه نوروته تکلیف نه وی هم ائمه اربعه ددعااوذکر په خفیه کولواپه استحباب متفق دی لکه چی حضرت امام نووی (رح)لیکی اماالدعاًفیسرفیه بلاخلاف شرح مسلم ج ٦ ص ۳۱۱ یعنی کومه چی دعــاده په دی کښی دهـــــیچااختــــــلاف نـــشته چی په سوکه کول پکاردی بلکی حضرت اماابوحنیفه (رح)په جهردعاًکول بدعت بولی

لکه امام سراج الدین ا لحنیفی(رح) اوملاعلی قاری (رح)لیکی

یستحب فی الدعــــاًالاخفـــاًورفع الصوت بالدعاًبـــــدعة فتاوی سراجیه ص ۷۲ اوموضوعات کبیرص ۱۷ مستـــــحب ده دعـاکول په پټه خوله سره اوپه لوړاواز سره دعاکول بدعت ده همدارنگه بزازیه لیکی اذاتعلم القــوم خـــافت هو ایضاًوان جهرفهوبدعة بزازیه ج۴ ص ۴۲ چی کـله قوم پوه شی ددعاًپه طریقه باندی نوپټه خوله دی شی امام هم اوکه چیری جهروکړی نودابدعـــت ده او که دتــعلیم دپــاره نـــه وی اوقوم ددعاًپه طریقه پوه وی بیاپه زوره دعاکول بدعت دی کذافی العالمگیریه ج۵ ص ۳۱۸ ددینــه علاوه ددی دعاداسی التزام کــول اوضـــروری بلل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــی عــوام دسنتـــویاواجـــبوگمان پری کوی او پرېښودل يي ورته ډیرنـــاشده ښـــکاری دابل بـــدعت ده ځکه چی یوشی لازم گرځول چی شریعت هغه نه وی لازم کـړی بدعت ده لکه درمختارلیکی چی دمستحب کارداســی التزام کول چی خلــگ دسنتویاواجبوگمان پری کوی مکروه ده لکه چی هغه لیکی � ســـجدة الشکرمستحبة به یفتی لکنهاتــکره بعدالصــلواة لان الجهله یعتقدونـــهاسنةوواجبة وکل مــباح یـــؤدی الیه فهومکروه درمخـتارقبیـل باب اعتــکاف یعنی سجده دشکرمستحب ده اوپه دی خبره فتوی ده لـــیکن دلمانځه نـه ورسته کول یـــي مـــکروه دی ځـکه چی بی عـــلمه خـــلگ دسنتـو اوواجبو گمان پری کوی اوپه هرمباح چی داسی گمان کیږی هغه مکروه ده.

همدارنګه عبدالله ابن مسعود(رض)روایت کوی

قال لایجعل احدکم للشیـــطان شیاء من صلوته یری ان حـــــق علیه ان لاینصرف الاعن یمینه لقدرائت رسول الله ﷺکثیـــــرا ینـــــــــــصرف عن یساره مشـــکوة ص۷۸ له تاسونه هیـڅوک دی په خپل لمانځه کی دشیطان لپــاره حصه نه پرېږدی په دی طریقه چی له لمانځه نه بعدپه ښي طرف راگـــرزیـــدل لازم بـولی مانبی لیـــدلی چی هغــــه به ډیــــرکرته په چـپ طـرف راگـرزیـــــده مشهورمحقق محمدطاهرالحنفی ددی حدیث په شرحه کی لیکی فیه من اصرعلـی امــــــر مندوب وجعـل عزمــــــا ولم یعمل بالرخصــــــــــة فقداصاب منه الشطیان من الاضلال فکیف مـــن اصرعلی بدعة اومنـــکر مجمع البــــحارص۲۴۴ په دی حدیـــث کی په دی بانـــدی خبرده چی چاپه یومستحب کارباندی همـیشه توب وکړاو عزیـــمت يي وگرزاوه اوپــه رخصـت یـي کلـــه هم عمل نه کاوه گویا کی چی داشیطان گمراه کــړیده څه حـال بــه وی دهـــغه چاچـــی په یوبدعت اوبـد عمل باندی اصرارهمیشـــه توب وکړی

که دغه مذکورحـــدیث اودمجمع البـــحاردغه عــبارات زموږله مروجه دعاً گانوسره قیاس کړواوله انصاف نه کارواخلوزموږدسنتـــونه بعددعا گانی بلکل داسی دی چی یوامـــر مستحب ده خودومره اصـرار (همـــیشه توب) پری کیږی چی عزیمت گرزیدلې اوپه رخصـــت يي کله هم عـــمل نـــه کیږی

لهذاکله ناکله دغه دعـــأگانی قصداًپریـــښودل لازمـــی دی خوالبته طریقه داده چی مخته عوام یوارپوه شی بیاداعمل اجراشی مطـــلب داشوچی دعا بعددســـنتونه ثابته ده بلکی مستحب ده خـوپــه لوړ اوازاو جهر سره اوهر وخت کول لازمـــی گرزول يي زمونــږپه مـــذهب بدعت ده لهذادعا بایدپه خفیه (سوکه) وی اوکلـه قصداًپریښودل شی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفلی عباداتولپاره له خپل ځان نه وختونه اوکیفتونه معومول بدعت دی

سوال :-ځنی صوفیان حضرات دجمعی دورځی اویاشپی ډیرزیات اهتمام کوی چی په شپه کی نفلونه کوی اودورځی روژی نیسی په شریعت نبـــوی ﷺ

کښی ددی اهتمام اوتخصص حکم څه ده؟

ځواب دجمعی په ورځ د شریعت نه صرف دجمعی لمونځ ثابت ده چی ښـــار وی اوشرائط پوره وی ددی نه علاوه نورڅه تردی وختوپوری خاص ګرزول دشریعت خلاف ده حضرت نبی کریم ﷺ فرمايي قال لاتختصوالیـــــــــــلة الجمـــــــــــــــعة بقیام من بین اللـــــــــــــــیالی ولا تــــخـــتصـــــــــوایـــوم الجمـــــــــــــــــعة بصیام من بین الایـــــــــــــــام الی ان یکون فی صوم یصوم احدکم مســــــــــــلم ج۱ ص۳٦۱ مه خاصه ؤی شپه دجمعی په لمانځه باندی له نورو شپـــونه اومه خاصـــه ؤی ورځ دی جمعی په روژه نیولو له نــورووځونــه چی د جمعی په شپه زیـــادت لمنځونه کوی اوپـه ورځ کی یـــي روژه نیسی مګر هوکه جـمعه راغله ستاســـــــوپه هغـــوروژوکـــــــــی چی دقضايي دپاره نیــــسی یـــانـــذروغـــیره اوجمعـــه پــکښی راشـــی پـروا يي نشته

علامه اسحاق شاطبی (رح)لیکی

ومنهاالتزام العبادات المعینه فی اوقات معینه لم یوجدلهاذالک التعین فی شریعة الا عتصام ج۱ ص ۳۴ یعنی بعـضی له هیغوبـــدعاتونه لازمول دی عباداتودی په اوقاتو معـــینه ووکی چی شریعـــت دغـــه تعین تردغه وخته پوری نه وی ورکړی

حضرت مولاناشاولی الله صاحب (رح)لیکي

ومنهاالتشـــــــــــــــــدو حقیقة عبادات شاقـــــه والتبتل وترک النکاح وان یلتزم السنـــــــــــــن والاداب کا لـــــــــــتزام الواجبـــــــات فا ذاکان هذاالمتعـــــــــــــــمق او المتشدیدمعلم قـــــوم ورئسهم ظنواان هـــــذا امر الشــــرع ورضـــــــاه وهذاادارهبان الیـهودو النصری حجة الله ج۱ ص۱۲۰ اوبعضی لـــه هغـــونـــه شـــدت اختـــیارول دی اوددی حقیقت داده چی داسی مشکل عبادات اختیارکړی چی شریعت دهـــغوی حکم نه وی کړی مثلاً همیـشه روژه نـــیول اوشپی ویـــښی تـــیرول په نفلوبـــاندی او ګوښـــګی اختـــیارول اونکـــاح پریښودل دسنـــتواواداب‌وداسی التزام کول لکه دی واجـــوکه داسی مـــتعمق اومتـــشدیـد دکوقوم لارښودیارئس وی نو قوم داګـمان کوی چی د ده دغه عمل دشـریعت حکم ده اودده خــــوښ ده او هـــمدغـــه حــــــــال دیهودواونصـــــری وودصـــوفـــیانووو بالاخـــیره دی عـــمل تــه علماووبدعت ویلی دی په خاصوشپوروځوکی د عباداتوالتزام کول صحح ندی البته بغیردلازم والی که دجمعی په شپــه او یاورځ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل اجراشي پروانلري په شريعت کی التزام (همیــشه گرزول) منع دی مثلاًکه یوسړی دجمعی په شپه صلوة تسبح کوی اودجمعی پـه هره شپه يي کوی کله يي هم نه پريږدی نودااالتزام ده اوپه شريعت کی منـــع ده او ددی نه بغیرجائزده یعنی بغیردهمیشه توب نه

دعید د مبارکې حکم

سوال :دعیدپه ورځ خلگ په مسجدکی دچای خوړلونه ورسته یوله بل سره مصافحه یامبارکې کوی همدارنگه دعیددلمانځه نه ورسته اوياد جـمعی دلمانځه نه ورسته اويادسهــاراوماذديــــگردلمانځه نه ورسته مصــــافحه یامعانقه په ځینوځایوکی رواج ده په شريعت کی ددی عمل حکم څه ده ؟

ځواب :-مصافحه یعنی یوبل ته لاس ورکول یامعانقه یعنی يــوبل ته غیږو رکول سنت ده خوالبته په اول دی مـلاقات یعـــنی چی دوه نفرسره مـــخامخ شونومصافحه یامعانقه کول سنت دی پدی خـــاص وختوکی چی ډیروخت ناست وی بـــیاراولاړشـــی اویوله بـــل سره مصافحه کـــوی داعمـل مکروه اوبدعت ده ردمحتارلیکی صرح بعض علـــمأناوغير هم بکرهـــة المصافــــحه المعتادة عقيب الصـــلوة مع ان المصافحه سنـــة و ماذاک لالکونهالم توثـــر فی خصوص هذه الموضع ج۵ ص ۲۷۰تصريح کړی بعضی علمأزمونږاونــورو علماوو په مکروه والی دمصافحی چی عادت ده ورسته له لمانځه ســـره له دی چی مصافحه سنـــت ده ددی بله وجـــــه نشته مگرداچه په دی خاص وخـــت کی دی مصافحی کولوکوم روايـــت نشته

همدرنگه حضرت ملاعلی قاری (رح)لیکی

ولهذاصرح بعض علمأنابانهامکروهة وحینئذانهــامن البـــدع المـــذمومه حاشيه مشکوة ص۴۰۱ یعنی له دی وجی بعضی علمأوزمونږپه دی تصـريح کړی چی دامصافحه مـــکروه ده اوپه دی خاصووختوکی له بدعاتوقبیحـه وو څخه ده شيخ عبدالحق محدث دهلوی لیکی انکه بعضـــی مردم مصـــافـحه میکنندبعدازنمازيابعدازنمازجمعه چیزی نیست وبدعت است ازجهت تخصص وقت اشعة اللمعات ج۴ ص ۱۲ یعنی داچه بعــضی خلـــــگ مصـافحه کوی دلمانځه نه ورسته یادجمعی د لمانځه نه ورسته هیڅ شی هم نده اوبدعت ده له جهته دخاصوالی دوخت نه

علامه طبی (رح)لیکی

یکره المصافحة بعداداءالصلواة علی کل حال لانهامن سنن الروافض وهکذاالحکم فی المعانقه بحواله لجنه ص ۱۳۰ یعنی دلمانځه ورسته مصافحه کول په هرحال کی مکروه ده ځکه چی ددادشیعه گانوطریقه ده اوهمداحکم ده په معانقه کی حضرت مولاناظفراحمدعثمانی (رح)لیکی داخترونونه پس چی کومه مصاحفه رواج ده دابدعت ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امدادالاحکام ج۱ ص۹٦ همدارنگه احسن الفتاوی ج۱ ص ۳۵۴ هم داعمل بدعت بللی بدعت کبیره گناه اویومهلک عمل ده اوددی مذمت مخته په حدیثوکی په تفصیل سره ذکرشوبایدمسلمانان له غفلت څخه کاروانخلی پخپله هم له داسی اعمالو نه ځان وساتی اونورهم له داسی منکرواعمالونه راوګرزوی اودی غـــفلت په صـــورت کی به ټول مسئول یوځکه چی بدعـــت ډیر عظیمه گناه ده کوم چی مونږمخته تفصیلی بحث پری وکړلهذامونږبایدخپلی غـاړی خلاصی کړوداسی بایدنه ووایوچی دااوس رواج ګرزیدلی دانشی کیدای

دهګۍ جنګولوحکم

سوال:-دعیدسعیدپه ورځوکی خلګ هګۍ جنګوی دی خلګودی عمل تــه شریعت په کوم نظرګوری ؟

ځواب :-دخلګودغه عمل دی عیدپه مبارکوشپوکی په ډیرګناهونو اوبـــد بختیومشتمل ده اودی شریعت له نظره داعمل کبیره گناه ده له دینه علاوه په دی عمل کی دی انسان قیـــمتی وخت عبـــث تیریږی اوپه حدیث شریف کی راغلی چی هرعبث کاحـرام ده اوبـــل داچه په دی عـــمل کی ضایع کول دمال هم راځی اوضـــــایع کول دمال حرام دی الله تعالی ﷻ فــرمایي چــــی مبزرین یعنی دخپل مال بیځایه مصرف کونکی دشیطانانوورونړه دی اوبل داچـــه پـه دی مذموم عمل کی دډیرشغل له وجی ډیرخلګ فـرض لمنځونه پریږیدی حالنکه چی په قصدلمونځ قضأکول دی بعـــضی علمـــأوپه نـــزد کفرده اوپه حدیث شریف کی راغلي دی چی څوک په قصدلمونځ قضاکړی هغه ته به دوه حقبـــه په جهنـــم کـــی سزا ورکول کیږی ددینه علاوه داعمل یعنی هګۍ جنګول قمارده اوقمارکبـــیره ګنـــاده الله تعالی ﷻ ورنه مـــنع فرمایلی لکه چی فرمایي انماالخمروالمیسرولانصاب والازلام رجس مــن عمل الشطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون - یعنی شراب اوقماروابت وغـــیره اودی قرعی غیسی داله اعمالودی شیطان نه دی اونجس ده نوپرهیـــزورنه وکړی تاسوبه فلاح خلاصوالی پیداکړی . الله تعالی ﷻ په دغه ایات کـــی داخبره واضحه کړه چی قمار شراب وغیره دانجس دی لهذاهغه جنګیدلې ماتې شوی هګۍ مرداری دی حکماًاوخوړل یي حرام دی بلکی دی سود تر روپوهم په حرام والې کی زیاتی دی په هدایه ج۱ کتاب الکراهة کی لیـــکی چی قمارکوونکی قاسقان دی شاهدی یي نــــه قبلیږی دی امام ابویـــوسف (رح) اوامام محمد(رح)په نزددغوخلګوتـه سلام وراچـول هـم صحح نـدی � بالاخیره دغه عمل دیوی ګناه په شکل کی پـــه ډیـــروګنـــاهونومشـــتمل ده بیاخاصکردی عیدپه مبارکوو ورځو کی داسی ناوړه اعـــمال ترســـره کول لالویه ګناه ده ځکه چی په کوموورختونـــوکی ثـــواب ترنورووړځوزیات وی هلته ګناه هم ترنورووختوزیاته وی حضرت نبیﷺ ددی ورځوپه هکله داسی فرمایي مامن ایام العمل الصالح احب الی الله من هـــذالایام العشره ای عشرذولحجة مشکوة ص ۱۲٦ یعنی نشته له ورځونه چی نیک عمل الله تعالی ﷻ ته ډیرکی خوښ وی ماسواء له دغوورځودی ذالحجی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه او د پښتنوعام رواجونه

دښځوسره ظالمانه سلوک اودهغوئ په حقوق تیری کول

د پښتنوعام رواجونه

سوال :- ډیرخلگ په میراث کی خوراولـــورته کـــومه حصــه نه ورکوی پــه شریعت کی ددوی حق څومره ده اوددی خلگوحکم څه ده ؟ بینوابعون الله

ځواب :-دی خوراولورحق په میراث کـی شتــه اوپــه شریعت کی معلوم ده چی خوردې وروړپه مقابـــل کی یوچـــندحصه ده اودی وروردوه چـــنده او کومه چی لورده که يي ورونه نه وی اولوریوه وی نودپلارياموريه مـــیراث کی حق نصف ده (نیمي)مال اوکه دوه اویاتردووزیاتي وی بیايي په میـراث کی حق اوحصه ثلثين ده . ددی په هکله الله تعالی ﷻ فرمايي یوصیکم الله فـــــــــی او لادکم للذکر مــــثل حظ الانثيين فان کـــن نساء فوق اثنتين فلهـــن ثلثا ماترک والکانت واحدة فلها النصـــف سورة النسا حکـــــم کوی الله تعالی ﷻ تـــــــاسوته دی تاسودی اولادوپـــــه حـــق کی چی دسړی حصـــــه ده دووښـــځو دی حصی برابره ده اوکه صـرف ښځی وی اوتر دووزیاتي وی نوددوی حـــــصه ثلثين ده اوکـــه یوه وی بیانصـــــف ده یعنی نیـمایـــــي اوکوم چی ددی خلگوحکم ده چی خورلـورته په میراث کی حـــق نه ورکوی ددوی حـــکم ډیر خطرنـــاک ده الله تعالی ﷻ دی میراث بیـــان کوی دهغه نـه ورسته بیان کوی من یعص الله ورسوله و یتعدحدوده یدخله نارا حالداًفیهاوله عـــذاب مهین سورة النساء ایـــــات ۱۴څوک چی نافرمانی کوی دی الله تعالیﷻ اودی رسول دی الله تعالیﷻ اوتجاوزکوی له قوانینو دی الله تعالیﷻ داخل به شی اوورته همیشه به وی کی اودده دپـــــــــــاره بـه دزلت عـــــذاب وی

دیادونـــی وړده چـــی په ایات مـــذکورکی دی خـالدلفظ راغلی چه همیشه معنی يي کیږی اودا حکم دی کافرده لهذادادی هغوخلـــگوپه بـــاره کی ده چی داتجاوزونه جائزبولي اویاپه داسی ځایودی امام صاحب (رح)په نــــــزد ډیر ځنډمــرادده خــــلاصه داده چی څوک دخوریا لورپه حق تیری کوی هغه دجهنم مستحق ده اوهمدارنگه په حدیث کی دی چی مشکوة ذکرکړی چی کوم واریث له میراث نه محروم کړل شی نوهغه خلگ چی وارث يي محروم کړی په ورځ دقیامت به له جنته محروم کړل شی رواه ابن ماجه بالاخیره دلوریا خورحق نه ورکول ډیرخـطرناک عمل ده اوکبیره گنـاه ده په داسی عمل کوونکی دی خداي ﷻ دسخت غذاب ویـــره ده الله دی مونـــږور څخه وساتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :-ځنـــی خلـــګ وايي خورته پلاردوديدوپه وخت ډيرسامانونه پسې ورکوی لهذا نورحق يي دپلارپه مال کی نشته ؟

ځـواب :- يوخـوهـغه ســـامان دی دلوردمهرپه روپو اخستل شوی وی چی هغه ددی خپلی روپودی اوکه داسامان ددی په مهرنوې اخيست شوی هـــم داعطيه ده له ميراث نه مانع نشې ګرزيدای اوسره له دی چی داپه ژونـدکی ده اوميراث له مرګ نه وروسته وی .

سوال : لور دی پلارپه کوم مال کی حق شـــته ؟

ځواب :-دلورحق دپلارنه پاتې په نغدوروپـوکی اوپه زمکه کی اوپه ټــولو هغوشيـــانوکی چی ترمرګ مخته دپلارپه ملـــکيت کی وودی حـــق شته

سوال :- کـــه چيری دی ناعلمی له وجه ورته دپلارپه ميراث کی حق نـه وی ورکړل شوی نودالله ﷻ دعذاب نه دخلاصون لاره څه ده ؟

ځواب :-هغی محرومی خورته دې وويل شی چی دپلارپه ميراثی مـال کی ستاهم دومره حق شته اياته يي ماته پخښې که هغه ښځه په طيب نفس سره بی له اجبـــارنه داخپل حق ورتــه وبخښې نواميدده چی الله تعالی به يي هم وبخښی اوله عـــذاب نه به خـــلاص شی اوکه هــــغه ښـــځه خپل حق ضرور غواړی نوورکول يي لازمی دی

په شريعت کی دکونډې حکم

سوال :-ډيرخلګ کونډې ته هم خپـل حــق نـــه ورکوی اوهغه بـــی دهغی له رضايتــه خپـــل قريب ته دميراث په شکل کی په نکاح کوی ګوياکی ده ته داميراث پـاته ده اوله دنه ماسواء بل څـوک داحــق نلری چی داکونـــډه پـــه نکاح کړی اونـــه داکونــډه اختـيارلری چی په خپله خوښه له چاســره نکاح وکړی داعمل دی پښتنوترکومه حده ناجائزده ؟

ځواب :- دی يوومســـلمان نـــروی اوکـــه ښځه حق خوړل هغه که ميراث وی اوکه غيـــردميراث وی په اصـل کی دی اورخوراک ده اوداوعيدونه مخته

تـــيرشواوکـــوم چی داعمل ده چی يوه کونـــډه بی له رضايته دی ميراث په شکل کی په نـــکاح کول دی داهغه ظلم ده کـــوم چی دی جاهليت په دورکی مشرکانوله ښځوسره کول الله تعالی ﷻ په دی هکله داسی فرمايي لايحل ان ترثواالنساءکرها نده حلال تاسولره داچی په ميراث باندی وړی ښځی په زبردستی اوزورسره �ددی ايات په نفسيرکی تفاسيرليکی چی دجاهليت په زمانه کی دی حضرت نبی کريم ﷺ تربعثت مخته چی شرک اووهشت و چی کله به دی يو ښځی ميړه (خاوند)مړشودهغه د مړده واريثانو به دده دغه کونډه ښځه که بی زړه غوښته ورسره به يي په خپله نکاح کـوله اوکه به يي په خپله نکاح نه ورسره کړه بل ته به يي په نکاح ورکـــوله اوپـــه دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې به ددی رضایت اوخوښـــی ته اعتـــبارنه وواوکــله چې به يي نه په خپله زړه غوښـــت چې ورسره نـــکاح وکړی اونــه به يي بل چاتــه په نکاح ورکوله نوپه خپل کورکی به يي بنده ساتله اودهغه کونډې په مال وسامان به يي خيټه اچوله چې کله دعدل اوانصاف قانون اسلام راغی نوالله تعالی ﷻ مسلمانانودی جاهلانواومشرکانو له هغووهشيانه اعمالونه رامنع کړل خوافسوس چې نن صبامسلمانانوخاصکرپښتنو قران پريښی ده اوصرف ددنياحاصلولوته يي مخه کړی چې ددنيالاس ته راوړلو تعليمواودسـيسو ته يي خپل تول قيمتي وخت ورکړيده چې په نتيجه کی دی داسی مـظالمو خاوندان ګرځيدلي چې په اسلامی نړی کی ساری نه ليدل کيږي

دخپلې خوراويالورنه دهغې خپل مهراخستل

سوال دډيروخلګوخاصـکردپښتنوداعادت ده چې خپله خوريالورپه ډيـرو زياتوروپو ورکوی او دهغی مهرپه خپل جيب کې اچـوی اوهغې تـــه هيـــڅ برخه نه ځنی ورکوی بلکی بعضی سخت دله انسانان خوداسې هم کوی چې څــــوک ډيـــری روپۍ ورکوی نودي خپله لورياخور ورکوی ولـــوکه هـــغه ګوډياړونداوياډيرسپين ږيری هم وی دقران اوحديث په رڼا کی ددې عمل څه حکم ده ؟

ځواب :-اول خوداچې يوه ښـځه دکـــم مـــهرپه بـــدل کـــی پـــه نکاح ورکول مستحب ده لکه چې حضرت عمر(رض)فرمايي الالاتغالوابصدقات النـــــساء فانهالوکانت مکرمة فی الدنيا وتقـــوای عنـــدالله لــــــــکان اولئکم بهاالنـــــبی مــــاعلمت رسول الله ﷺ نـکح شيـــــــــــأ من نسائه ولاانـکح شيـــــــــــــــأمن بناته عـــــلی اکـــثرمن اثناعشرة اوقية مشکوة ص ۲۷۷ خبردارزيـــادت مـــکوۍ په مهرودی ښـځوکی ځکه که داعزتمـــندواي په دنياکی اوتقوی وای په نـــزد داللهﷻ نوحضرت نبی ﷺ به دې ډيراولې ووزه نيم خبر چې هغــــه يوه بې بـــې له بې بيانونه په نکاح کــــړی وی اويـــايوه لـورلـه لورانونه په نکاح ورکـړی وی زيات تردولوسـواوقيو

حضرت ملاعلی قاری (رح)ددی حديث په شرحه کی ليکی

فان قلت نهيه عـــــــــــــن المـغلات مخالـــــــف لقو له تعالی واتيتـــــــــــم احد اهن قنطاراقــلت النـــص يدل علی الجوازلاعلی الا فضليت والـکلام فــــيها لافيه حاشيه ۴ مشـــکوة ص ۲۷۷ که څوک ووايي چې دی حضرت عمر(رض)منع له زيات مهرنه دی الله تعالی ﷻ له قول ســـره مخالف ده هغه داچې ورکړی يودی دوی تــه زيات مال زه وايم چې ايات دلالت په جــــواز بانـــدی کـــوی نـــه پـــه افـضيلت اوخبره پـه افضليت دی کم مهرکی ده نـــه پـــه جوازکـــی مطلب داچې په زيات مهرښځه ورکول جائـــزدی اوپـــه کـــم مهرورکول يي مستحب دی او همدارنګه دی حضرت ابن عباس (رض)نه روايت ده قـال قال رسوالله خيرالنساءايسر هن صداقا-حضرت نبی ﷺ فرمايي چې بـهــــتر دی ښځوهغه ښځه ده چې مهريي کم وی اوداسی نور ډيرحديثونه شته دی کم مـهر په افضليت کې پاته شوه داخبره چې دښځوخپل مهرونه هغوی تـه نه ورکول کيږی اوددوی له رضايته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته چی ولی يي چاته وغواړي ورکوی يي داعمل دقران اوحدیث خلاف ده اوپه اصل کی دادي مشرکانو عمـل ده الله تعالی فرمايي وأتواالنساءصدقاتهن نحلة یعنی ورکړۍ ښځوته ددوی مهرونه په طیب نفس خوښه سره ددی ایات لاندی تفسیرمظهری لیکی

قال الکلبی وجمـــاعت هذاخـــــطاب للاولـیا واخرج ابن ابی حاتـــــم عن ابی صالح قال کـــان الرجل اذزوج ابنته اخـذ صدقهادونـــهافنـــهاهـــم عن ذالـــــک فانـــزل الله تعالی ﷻ هـــذه الایــــات وکذ قال البـــغـــوی کان اذزوج غریباحـــملوهـــــا الیه علی بعیر ولم یعـطو هامـن مــــــــــــــــهرها تفسیرمظهری ج۲ ص ۱۰حضرت کلبی اویـــوډلی دعلماوویـــلی دی چی په دی ایات کی خـــــطاب اولـــیأوته ده اوابن ابی حتیم له صالح نه روایــــت کوی چی دجاهلیت په زمانه کی دا رواج ووچـــي يــوه لوربه يـــي په نـــــکاح ورکوله نودهغی مهــــــربـــه يي له هـــغې نـــه واخیست الله تعالیﷻ مســـــلمانان ددی عـــمل نـــه منع کړل اودایات رانازل شوهمـــــــدارنـــــگه نفسیربغــــــوی لیـــکلی چی دجاهلیت په زمانه کی دارســـم ووچی یوه پـــردی سړی ته به يي کله کومه ښــــځه په نـــکاح ورکړه نوپه اوښ به يي ورسپره کړه اوهـــغه ددی مهربه يي هغی ښځی ته نه ورکاوه معارف القران دمذکورایات په تفسیرکې لیـکې دجهالیـــت په زمانـــه کی ښځې لره دکورنی استعمال دیوشی حیثیت ورکړی وو دڅاروپه شان به يي خرڅولې دخپل واده په خوښه کی ددی هیڅ اختیـــارنه وواوددوی اختـــیار منوولیانوچی چاته ورکولی بس دهغوی به وی ولوکه به ددوی رضا نـــه وه هم دخپلوانوپه میراث کی ددوی هیڅ حق نه وو بلکـــی دنورشیانوپه شـــان به دوی هم دسړوپه ملکیت کی راتلی اودهغوی دولت به کنټل کیـده اوددی ښځوپه ملکیت اوقبضه کی به هیڅ نه وو شریعت محمدی داناوړه اعمـــال ختم کړل اوښځوته يي خپل انسانیت وباښه معارف القران ج ۲ ص ۲۲۳

که دتفا سیرودغه مذکورعبــــارات زمونږدخلـگوله دغــه ناوړه اعمالوسره مقایسه کړو چی دښـــځومتـــعلق يي کـــوی نوبلکل دادبي رحـــمه جاهلانو مشرکانو اعمال نن زمان په مسلمانانووکی مجوددی الله تعالی ﷻ دی رحم وکړی که چیرې داښځه بالغه وی اوداسی ځاي ورکړل شـــوی وی چی هغه ځای ددی خوښ نه وی نودحنفی مذهب مطابق ددی ښځې په شـــریعت کی داحق شته چی دانکاح فسخ (ختمه)کړی اوبل ځــــای په خپله خوښه نکاح وکړی خوکه دورکیدوپه وخت کی يي سکوت نـه وی اختیار کړی خوله بده مرغه چی دپښتـــنوعزتمنې اوحیاءناکی ښځې دشرم اوحیاء له وجه داسې عمل ته جرائـــت نشی کولای چی په خپـــله خوښه نکاح وکړی الله تعالیﷻ دی دابې رحمـه اوسخت دله مسلمانان پـوه کړی چـی له داسـې خطرنـــاکو اعمالواوظلمونونه لاس واخلې خاصکرله خپل اولادسره داسی ظـــلم کول دانسانیت هم خلاف دی

په شریعت کی ددوهم واده حکم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :-ځنی خلګ یوه ښځه لری خوبیابــله ښځه کوی چی په نتیــجه کښی دې مختنی ښـځی ژوندډیرخـــراب شی له هغې ســره خپل میره صحی وضع نکوی دهغی په مــال اونفقه اوتقــسیم کی کــمی کوی دشریعت محمدی له نظره دغه عمل څه حکم لری ؟

ځواب :-الله تعالی ﷻ فرمايي چی کــه تاسوعدل اوانصاف دښځوپه مابین کی نشی کولای نوبیایوه ښځه وکـــړی اویامینځه وکړی چی ځکه چی هغه دومره زیات حقوق نلری لکه چی الله تعالی ﷻ فرمايي وان لاتعدلوافوا حدة اوماملکت ایمانــکم الخ اوهمدارنګه دی ابوهـریره (رض) صــــحح حدیـــث شریــف ده چی رسـوال الله ﷺ فرمايي چــی کوم شخص چی دوه ښځی ولری اودده میـــــــــلان یوطرف ته وی نودی بـــه راشی پـه ورځ دقیامت اوپه یوه خوابـه کوږوی اګرکه دزړه په مـــحبت چـــی دیــوی سره زیات اوله بلی سره کم وی پـــه شریعت کی یي کومه ګـــناه اوماخذه نشته خـــوالبتــــه دهـــغی په نفقه اوپه تقسیم کـــی کــمی کول ظلم ده لهذاله مسلماننوسره ظـــلم کول بیاخاصـــکرله خپلی ښـځی ســره چـی هغــه دمیــره ډیرخـــــدمــت کــــړی ډیربــــداونارواعمل اوظــــلم ده الله تعالی ﷻ فرمايي انااعتدناللظالمین نارا یعــنی مونـــږظالمـــانوتــه اوربـرابـــرکړی ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ورکول په بدی ؤکی

سوال :-دپښتنورواج ده چې دخپل منځی دښمنی ختمولولپاره هغه مقابل لوری ته چی دمړی پوريي پری باندی وی دغه بل مقابل دهغه مړی په بـدله کی ښځی ورکوی دشريعت له نګاه داعمل څه حکم لری ؟

ځواب :- داداسې نارواعمل اولـــوی ظـلم ده چی پـــه تمـــام جهـان کی يـی ساری نه ليدل کيږی بلکی دجاهليت په زمانه دمشرکانوپه اعمالوکی چی دښځو متعـــلق يي ډيـــــرزيات دانــــسانيت خـــلاف ظلـــمونه کول هم کوم اثرنه ليدل کيږی چونکی داپه اصل کی دحورو انســانانوخرڅـــول دی چـی په شريعت کی ډير سخت حـرام دی دحوروانسانانودخرڅوونکوســـــره الله تعالی دجهنم وعده کړيده الله تعالیﷻ انســـان بيـــا مسلمان ډيرغزتمـــند پيــــداکړيده لکه چی الله تعالیﷻ فرمايي ولقـــــدکرمنابــــــنی ادم لهذا دهغو درجه له چارپايانو سره بـرابـرول دقران اوحديث اوعقل سليـم خـــــــلاف ده اوبـــل په دی عـمل سره د دغې ښځې ټول عمربرباد شی ددغی ښځی رضايت هم ختـم شی اومــــهريي هـــم له منـــځه ولاړشی اودادخـــداي پاک ددی ايـــات خـلاف ده.

واحل لکم ما وراء ذالکم ان تبتغوابااموالکم الخ يعنی حلال دی تـاسولره ددينه ماسواء چی طلب يي کړی په بدله دمهرکی يعنی الله تعالیﷻ فرمايي چی تاسوله نوروپرديوښځوسره نکاح کولای شی دهغونه ماسواء کوم چی مونږحرام کړيدی خوپه بدله دمهرکی ورسره نکاح کولای شی لهذاداعمـل دقـــران او حــــديث خـــلاف ده اودخـــپل قريب سره داسې ظلم کول ډيره بې رحمی ده الله تعالیﷻ دی مسلمانان دداسی ناوړه رواجونونه خلاص کـړی

د نوی نورز د لمانځلو حکم

سوال :- داکــــــثرمســـلمانانورواج ده چی دحمل دمياشتی لمړی ورځ نوی نوروز ډيرپه جـــــوش اوخـــروش سره لمــانځی اوپه دی ورځ مـيلی جوړوی همدارنګه په کورونوکی څه شيان پخوی اوبيايي نوروکورونوتــه دتحفی ياتبريکی په شکل وروړی داعمل شريعت محمدی څنګه محکوموی ؟

ځواب :- چونکی داعمل دمجسومشرکانوعمل ده لهـــذاله هغوسره دتشبه په وجــه علماوودغـــه عمل ډيرخطرناک بلـلی چی هغه ليکی چی که چيری

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داهديي اواجتماع دی دغی ورځی دتعظيم په وجه اجراء شی نوبياکــفر ده او که دتعظيم په وجه نه وی صرف ديـوړواج په خاطروی بيادغه عمل کــفر نده خوالبته نکول يي ښه کارده دبزازيي عبارات په دی هکله په لاندی ډول دی المسلم اذااهدی يوم النيــزوزالی مـــسلم اخــرشيأولم يردبه تعظيم ذالک اليوم ولکن جری علی مااعـتاده بـعض الناس لايـکفرولکن لاينبغی له ان يفعل ذالـــک ويفعله قـــبله اوبعده لان لايکون تشـــبهابـــاولئک بل ځای ليـکی وماجرت العادة فی سمرقندبنصب اميرنوروزواجتماع الـــناس وخروجهم الی اب رحمة واجتماعهم ثلاثه ايام واهدی الناس الی اميرنوروزفلاشـک انهم اذاارادواتعظيم اليوم بذالک کفر يعنی کوم چی په سمرقندکی کوم رواج ده چـــی دنــوروزلپــاره يوامـــيردروی اوخلـک اميردی نوروزتـه تحفی پيش کوی په دی کی شک نشته چـــی کــه چيری په دی سره ددوی اراده تعــظيم ددی ورځی وی نوداکفــرده لهـــذادداسـی مهلکواعمالونه ډيراجتناب پکارده . والله واعلم

د ننواتې د پسه حکم

سوال :-يوله رواجونودپښتنوڅخه داروا ج هم ده چی دخپل منځې دښــمنی اوخفگان ختمولولپاره هغه مقابل خفه لوری ته چی دغه لوری پری ملامت شوي وی پسونه دننواتې په نامــه ورولې تـــرڅوهغه خوشحاله شي بياهغه خلگ دغه پسه حـلالوی اوپــخوی يي اوپدی روغه جوړه کی موجودخلگ يي خوری په شريعت کی د پښتنو ددی عمل حکم څه ده ؟

ځواب :- کـــه دمفـــسيرينــواوفقهاووعبارت مخته کيږدواوغورپری وکړو نورامعلوميږی چی داعمل ناجائزاودغه غوښې حرامې دی تفسيــرکابلی داالله تعالی ﷻ ددی قول لاندی ليکی وماهل به لغيرالله مطلب داچی داالله تعالی ﷻ دنامه نه ماسواء دکوم بـــت ياجـن يا مرشدپه نامه يي وټاکې دهغه دتقرب اورضاغوښتنی په نيت يي ذبح حـــلال کړی دهغه دخوښـــی په نيت دهغه ځناورساه ايستل مطلب وی ددی ټولودغوښوخوړل حرام دی ولو که دحلاليدوپه وخت کی داالله تعالی ﷻ نوم پری ويل شوی هم وی هـــمدارنگه تفسير معارف القران ليکې کوم يوځـــناورچی دغيرالله دنزديکت اورضـا

حاصلولولپاره حلال شی يعنی دهغه دوينی تويولوغرض داوی چی داغير خوشحاله شی اوذبحی حـــلاليدوپروخـــت داالله ﷻ نوم پری واخستل شی لکه چی ډيـــرناخـــبره مسمانان دبزرگانـــواوپيرانوپـــه نامه دهـــغوی درضا حاصلولولپاه ځناورذبح کوی اوداالله تعالی ﷻ نوم پری اخـــلی داشـکل هم په اتفاق دعلمأووسره حرام ده اوذبح (حــــلال)شـوی شی مرداره ده . همدارنگه نفسيربيـــضاوی اوتفــسيرقرطـــبی هــم ددی ايات لاندی داسی نفســيرکړی دتفـــاسيـــرودعبـــاراتومطلب داشوچی کوم ځناوردچادرضا غوښتنی اوخوشحالی دپاره حلال شی دهغی غوښی خوړل حرام دی اگرکه داالله تعالی ﷻ نوم پری ويل شوی هم وی اودرمـختارپه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب ذبائح کی پــه دی هکله داسی لیکې ذبح لقدوم الامیرونحوه کواحـــدمن العظمایحرم لانه اهل به لغیرالله ولوذکراسم الله درمــختار کتاب ذبـائح - کوم ځناور چی ذبـــح حــلال شــی دامیردراتگ په خاطــــــریادنورو لوړرتبه خـــلگولــــپاره حرامیږی ولوکه دالله تعالی ﷻ نوم پری ویل شوی هم وی ځکه چی په دی ذبح دغیردناماواوزشوی درمخـتارله دی عباراتونه ورسته ددغه ځناور او دهغه ځناورچی دمیلمستیاپه خاطــرحلال شوی وی فرق بیان کړیده چــــی دمیلمستاپه پسه کی دغوښو خوړل مـــطلب وی اوپه همدی نیت حلالیږی نوغوښې خوړل یي جائزدی اوپه دغه ذکر شوی صورت کـــی د غوښوخوړل مطلـــب نه وی بلـــکی ذبحه حـــلالیدل مطلب وی چی هغه خوشحاله شی نو ځکه دااهـــل به لغـــیرالله شونومـــرداردہ او غـــوښی یـــي حـــرامی دی انتهی همدارنگه دننواتې په پسه کی هم حلالـــیدل اوخوشحالیدل مـــطلب وی او خوړل دغوښو طبعاپکښی راځې بالاخره د مذکروعباراتوپه رڼاکی ویـلای شوچی دپښتنوداعمل ناجائزاودی ننواتی دپسه غوښی حرامی دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شریعت له نظره د بدفالی حکم

سوال :- اکثـــــرخلگ دکونگ په نامه په یوه مرغه بدفالی نیسی وایي چی کونگ دچاپه کورکښــینی هغه سپیـــره وی همدارنگ دصفری په میاشت بدفالی نیسی وایي چـــی دادبلاووامصـــیبتونومیاشت ده په شریعت کی دفدفالی حکم څه ده ؟

ځواب :-نیک فالی په اسلام کی شته اوجائزده اوبدفالی په اسلام کی منع ده اوداهغه جاهلانه عقایددی چی په عربوکی دحضرت نبی ﷺ تربعثت مخته چی دشرک اوجهل دور ووموجودووچی کله دین اسلام دونیاته راغــي نود جهل ټولی تیاری رڼاشوی اواسلام داسی ناوړه عقایدختم کړل اووربانــدی یي ردوکړ لکه حضرت نبی ﷺ فرمایي لاعدوی ولاطیرة ولاهامة ولاصفر مشکوة ص ۳۹۱ دعـــدوی معـــنی دادچـــی دیـــومرض ســـرایت کـــول بل ته د جهالیت په زمانه کی داعقیـــده وه چـــی یوروغ انسان به دمریض خـــواته نه کښیـــناســـته اونـــه بـــه یـــي ورســـره خوراک څښاک کاوه دموجوده زمانی دډاکترانوهم داعقیده ده چی ځوقسمه مرضونه یوبل ته ســـرایت کوی لکه جزام ،جرب ،رمـــدوغیـــره بـالاخره حضرت نبی کـریم ﷺ دجاهلانومشرکانوپه دی عقیده ردوکړ اوویي فرمایل لاعدوی یعنی سرایت کول دیوه مـــرض بـــل انـــسان تـــه پـــه اسلام کی نشته (ولاطیرة)ددی معنی ده بدفالی لکه چی ویل کـــیږی فـــلانی سړی په مخه راغلی ځکه می کارخراب شوځکه هغه ښه انسان نده داهم دجاهلیت عقیـــده وه چی نبی ﷺ پری ردوکړ اوویي فرمایل لاطیرة یعـــنی بدفالی په اســـلام کی نشته دهرڅه مالک خیروی اوکه شروی الله تعالی ﷻ ده دچـــاپه لیدلواوپـــه مخه راتللوکی هـــیڅ نه پیښـــیږی ترڅوچی دالله تعالی ﷻ ارده نه وی (ولاهامة) دایومرغه ده چی دپښتنودرواج مطابق کونگ ده دجاهلیت په زمانه کی هم په دغه مرغه بدفالی کیدله لکه چی اوس یي ډیرمسلمانان په بدفالی نیسی حالانکه چی هغه دالله تعالی یوڅناخوان مرغه ده حضـــرت نبی ﷺ دمشرکانو په دغه عقیده هم ردوکـــړاوویـــي فرمـــایل ولا هامة یعـــنی بدفالی نیول په مرغه چی دچاپه کورکښینی ســـپیره کوی یي داپـــه اسلام کـــی نشتـــه هرڅه دالله تعـــالی له جانبه دی مرغه دهیـــڅ شـــی مالـــک نـــده (ولاصفر) دجهالیت په زمانه کـــی هم داعقیـــده وه چی صفره دبـــلاووا مصیـــبتومیاشت ده حضرت نبی ﷺ په دی عقـــــیده هم ردوکـــړچی ترمیاشتی خیراو شرهیڅ تعلق نلری هرڅـــه چی وی الله تعالی یي کوی خـــــیروی اوکه شرله دی نه علاوه بعضی علمـــاوو بدفالی ته شرک ویـــلی ځکه چـــی دالله تعالی نه ماسواءبل شی هم په خیر اوشرکی مالک بلل کیږی درس مشکوة ص ٦٥٩ مطلب داشوچی په ذکرشویوشیانو لکه کونگ اودصفری میاشت وغیره بانـــدی بـــــدفالی نیول دمشـــــرکانواودجاهلیـــت دزمـــانی عقایدوو چی اسلام پری سخت ردوکړخوافسوس چی دپښتنوهررســـم او رواج چی لټـــوی هغه په اصـــل کی دکفـــارومشـــرکانویاهندوانورواج وی چی داپـــه ځورلســـمه صدی کی دجهـــل اخـــیره انتهاده له داسې عقیـدونه پرهیزکول لازمی دی ځکه چی داسې عقایددرلودل لویه گناه اوغټ جـــهل ده .مسلمان بایدله اسلام نه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره ناخبره نه وی چی خپل اسلامی عقایـــد له نوروڅـــخه نشی جلاکولای . سوال :- که له یوې خواحضرت نبی ﷺ فرمايي چی دمرض سرايت کـول له یوو نه بل ته نشته خوله بلی خوتجربې داثابته کړیده چی دیووانسان مـرض بل ته سرایــت کړیده اوهمـــدارنګه دحـضرت نبی ﷺ په بل حدیث شریف کی دی فرمن المجذوم فرارک من الاسد یعـــنی دجزام په مرض باندی له اخـته انسان نه داسی تیښته کوی لکه له زمری نه ددی حدیث شریف مطابقـت له مخته حدیث سره څه ده ا ودتجربی په هکله ځواب څه ده ؟ ځواب :-په دی خبره کی شک نشته چی صحت اومرض اوهرڅه دالله تعالی ترارادی پوری اړه لری خوالبته دی مسلمانانوعقیدی داسی جوړی شـــوی چی زه له مریض سره په تعلقاتوپه مرض اخته کیږم لکه الله تعالی فرمــايي اناعلی ظن العبدی یعنی زه دخپل بـــــنده په ګومان یم هغه چی څه ګـــمان کوی نوزه هم هغسی ورپیښوم نوپه حقـــیقت کی دتجربی داخبـــره هم دالله تعالی په اراده سره ده ځکه خوچی کله لـــــه حضرت نبی ﷺ نه پوښتـــنه وشوه دهغی صالح اوســـالیم اوښ پـــه هکله چی له اجربو(خارښی)اوښـــانوسره ګډشوی وواوپه مرض اخته شوی وونوحـضرت نبی ﷺ وفرمايل فمن اعـــدی الاول یعنی اول اوښ ته دامـــــرض دچـــانه سرایت کړی بلکی داټـــول دالله تعالی لخوادی اودحضرت نبی ﷺ ددی حدیث چی فرمن المجذوم الخ مطلب داده چی تاسوله داسی مریضا نونه لری وه اوسی چی هغه دجزام په مـــرض اخته وی ترڅوستاسوعقیدی صحح اوسالیمی پاتـــه شی ولی که تاســـود داسی مریضانوسره تعلقات لرئ اوتاسومریضان شي نووایاست به چـی زه ځـــکه په دی مرض اخته شــــوم چی ماله دغـــــه مـــریض سره تعلقات لــــرل اوحالانکه داغلطه عقیده ده نودصحح عقیدی جوړولواوپه همدی صـحح عقیدی دپاته کیدوپه خاطرحضرت نبی ﷺ داسی وفرمايل فرمن المجـــذوم الـــخ ورنـــه په حقـــیقت کـــی هرڅـه دالله تعالی لخوادی خیروی اوکه شر دیادونې وړده چی دمسلمانـــــانولاندی رواجونه هم په بدفالی کی داخــــل اوناروادی لکه په نوی دوستــــــی کی له ډوډی خوړلونه ورسته دوستانوته لاس نه ورپریمنځل ،دخسرپه کورکی ناوې تردریوشپوپوری په څنـخولی کی کښــــینول چــی اکثرلمنځونه ورنه قضاوی همدارنګه دقبرکندولوپـه وخت کی چی کرهان سره ووهـل شی وايــي چی بل مړی کیږی همدارنـــګه خلګ وايي کلیانی مه اړوی جنګه یاغم پیښیږی اووايي مسافرتللی جارو مـه وهی مسافرته تاوان رسیږی اووايي وړوکی هلک په سرپه چپلاخه مـه وهی یتیم کیږی که څه هم په سروهـنه شرعــاً ناجائـــزده همـــدارنګه وايي ددواختــــرونوپه منځ کی واده مـــکوی غـــم پیښیږی حالانکه دغه دشعیه ګانورواج ده اووايي په ســـــپینه ټنډه ناوی مه راوړی مرګ یاغم جوړیـږی اوهمدارنګه په ډیروناویوبدفالی کیږی چی وايي ددی ناوی دراوړلوســره په کورکی غمونه دی ټنډه یي نشوه راپوری بختوره ماخــــذخلاصة الفقه والعقاید لهذا داټول ناروارواجونـه دی اوحــرام دی ځکه چی هرڅـه دالله تعالی لـه جانبه دی خیروی واکه شروی ترمختـــنیوشیـــانو پوری هیـــڅ شی تعـــلق نلری بلکــی تردغــوشیانوتعلق ورکول بدفالی ده اوبدفـالی په اسلام کـــی نشته بلکی علماًووړته شــرک ویلـی ده الله دی مـونــړله داسی عقایـــدو څخه وساتی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خالونه وهل حرام دی

سوال :-دډیروپښتنوښځورواج ده چــې دی ودیــدوپروخت پــه مخ خالونه وهی اوبعضی سړی هم پــه لاسونوخالونه لګوی په شریعت کی ددی عــمل حکم څه ده ؟

ځواب :-خالونه وهل حرام دی اوپه داسې عمــل کوونکی دخداي ﷻ لعــنت ده اوپه کوم ځای چی خال وهل شوی وی هغه نجس ده که په علاج سره لـری کیدونولری کــول یي واجــب دی حضرت نبی ﷺ په دی هکله داسی فرمــايي لعن الله الوصلة والمستوصله والواشمه والمستوشمه مشکوة ص ۳۸۱ یعنی لعنت کړیده الــه تــعالی په ویښتانولګــونکی شــځه باندی اوددی عمل په طلب کوونکی بانـــدی اولعنت کړیده الله تعالی په خال لـــګونکو ښځوباندی اوددی عمل په طلب کونکی بـــاندی حضـــرت امام نووی (رح)

ددی حدیث په شرحه کی لیکی داحدیث شریف صریح ده په حراموالی دی خال وهلواوویښتانولګــولوکی اودادواړه حرام دی مطلقاً په فاعل اومفــعول دواړوباندی اوپه کوم ځــای چی خال ولګیږی هغه نجس ګرزی که چیــری لری کول له منځه تلل یي پــه علاج سره کیږی نولری کول یي واجب دی اوکه نه لرکیدومګرپه زخم ســره په داسې حال کی چی ټول اندام یي ضایع کیږی اویا له کاره لـویږی اویايي حســن ښایــست بلــکل ختـــمیدونوبیــايي لری کول واجب ندی البته توبه ایستل ضروری دی اوپه تاخیرسره یي ګنهګاریږی حاشیه مشکوة ص ۳۸۱ خوبدبختانه چی ددی عمـــل کوونکی تـــه داعمل بلـــکل حرام نه ښـکاری نولری کول خویي خود نشته اوتوبه ایستل له دی عمــل نه یي په خاطــرکی هم نه راځې بالاخیره داډیربدعمل ده او نن صبا په ډیرکثرت سره اجراکیږی ددی کتاب مطالعه کــوونکی نه زمــا داهیله ده چی بایددامسئله په خــپل اهل عیال باندی هم عملې کړی اونوروته یي هم ورسوی

دالله تعالی ﷻ نه پرته په بل شې قسم کول

دډیـــرونـــاعلمه خلګوخاصکردپښتنوعادت ده چی دالله تعالی نه پرته په نوروشیانوهم قسمونه کوی لـــــکه په جماعت ،کعبه اوپه پیرصاحب ایــا داسی قسمونه کول جائــزدی اودحضـــرت عمر(رض) ددی حدیــث شـــریف مطلب څه ده من حلف بغیرالله فقداشرک وفی روایت فقدکفر یعنی څوک چی دالله تـــعالی نه پرته په بل څه قسم وکړی نوهغه شرک وکـړ اوپه یوه روایت کی دی چی هغه کافرشو؟ ځواب :-حـــلف قســم کول دالله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی نه پرته په بل څه حرام دی اونــه دغه قسم پوره کول ضروری دی او نه دالله تعالی نه پرته په بل څه قســـم کولوته قسم ویل کیږی هدایة په باب الیمین کی لیکی فالیـــمین باالله دون غــیره یعنی قسم صرف دالله تعالی په نوم کیدای شی نه په بل څه په بـــل ځـــای کی لیکی ومن حلف بغیرالله لم یکن حالفــاکا لنبی ولکعبه وکذااذاحلــف بالقران لانه غیرمتعارف یعنی چاچی قسم وکړ دالله تعالی نه ماسواء په بل شی هغه قسم کونکی نده لکه په نبی ،کعبه اوقران قسم کول ځــــکه چی دا متعارف مشهورنده . اودحضرت عـــمر (رض)حــدیث علـــمأوو د حدیث په کفران نعمت اویاشرک خفی باندی حمل کړیــده یعنی شرک نــده خوبیـــاهم یوخـــطرناک قول ده ځکه چــی یوخودالله تعالی نه پرته په بل څه قسم کول حرام دی اوبل دهغه سړی چی دالله تعالی نه پرتــه په بل څـــه قسم کړی ددپه دغه عمل دده نیک اعــمال ختمیږی لهذاله داسې اعمالونه ځان ساتل ضروری دی (مأخذهدایة باب الیمین والفجرصادق ص ۷۵)

یوصاحب رتبه شخص ته دلتیدلوحکم

سوال :-داکثرخلګورواج اوعادت ده چی کله یومجـــلس ته یوصــاحب رتبه شخص راشی نوپه دی مجلس کی ناست خلګ دهغه لپاره تعظـــیماًلټیږی دمسلمانانودغه عمل دشریعت موافق ده اوکه نه ؟

ځواب :-په دغـــه مسئله کی علـــمأمخـــتلف دی بعــضی علمـــاوایــي چی دچادپاره تعظیماً لټیدل مطلقاً جائزندی ځــــکه چی حضرت نبی کریم ﷺ پـــه تعظیم سره ښه لایق ووخوهغه صحابه (رضی الله عنهم)له دغه عمل نه منع کړل اوځنی نورعلماوی چی که دالوړرتبه شخص داغواړی چی ماته دی خـــلګ ولاړشی نوورته لټـــیږی دی اوکه نه غواړی نونه دی ورته لټیږ ی حضــرت مولاناعبدالحی (رح)لیکی چی حقه خبره داده چی کومه حضرت امام غزالی (رح)اختیارکړیده چی لټیدل تعظیماًمطلقاًجائزدی که هغه لوړرتبه شـــخص غواړی اوکه نه دهغه دخوشحالی اوعزت لپاره نفع المفتی والسائل ص ۱۲۷ خوبایـــدووایوچـــی صاحب رتبه سړی په زړه کی داتقاضابایدو نکړی چی ماته دی خلګ ولاړشی ځکـــه چی په حـــدیث شریف کی په دی ډیرســـخت وعیدموجودده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مسجدکې ددنیاوی خبروکولوحکم

سوال :-دی پښتنورواج ده چـــې په جماعـــتونوکی منـــجلسونه کوی اودی مهمان خانوپه شکل يي استعمالوی دپښتنوددغه عمل حکم څه ده اودالله تعالی ددی ایات مطلب څه ده ؟ وان المساجدلله فلاتدعوامع الله احدا مســجدونه دی الله تعالی کورونه دی تاسو مه بولی په مسجدوکی دالله تعالی نه سواء بل هیـــڅوک

ځواب :-په جماعتونوکی دنیاوی خبری کول بعضی کتابولکه خـزانة الفقه حرام بللی اوهمدارنگه په بـــعضی احادیـــثوکی په دی باره کی ډیرســـخت وعیدونه راغلی اودی ذکر شوی ایات په باره کی تفسیراحمدی لیکی چی ددی ایات ډیرتفسیرورنه راغلی خو واضح تفسیريي داده چی دایات نـازل شو لپاره دمنع کیدودی خبرودینوی ووپه مسجد کی له جهته دتعظـمه دی مسجدځکه چی دادی الله تعالی کورونه دی لهذاتعظیم يي پکارده نولایق له هغه چاسره چی دی الله تعالی اودی رسول الله ﷺ اطاعت کوی داده چی په مسجدکی صرف عبادت اوذکرووکړی نه بل شی . انتهی

سوال :- دی سنتوځایـــونـــه چی نن صباله مســـجدوسره جوړيږی که په دی کښی دنیاوی خبری کیږی دابه هم جائزنه وی لکه په جماعت کی ؟

ځواب :- دی سنتوځایونه چونکی دی مسجدپه نیت نه جــوړیـــږی بلکی له اوله نه دی منجلس لپاره په نظرکی نیول شوی وی لهـــذادی سنتوځـــایونه دی مسجدوحکم نلری خو چونکی دامنجلسونه دی مازدیگراوماښام ترمنځ کـــيږی اودی سهـــرپه وخت کی له لــمانځه نه ورسته کوم چی داډیـر دبرکت وختونه دی اول خوپه دی وختوکی پټه خوله کښیناستل هم دذکـــرپه شان ثواب لری نوپټـــه خوله کښیـــناستل پکاردی اوکـــه خبری کوی نو مناسبه داده چی له بیهوده اوبیکاره خبرونه پرهیـــــزوکړی ځکه چـــی نبی ﷺ فرمايي ومن لم یقل خیراً فلیصمت یعنی څـــوک چی دخیرخبری نکوی نـــو پټه خوله دی کښینی

په نوکانودرنگ لګولوسره اودس نه کیږی

سوال :- یونوی رسم دښځوداهم ده چی په نوکانورنگونه لگوی ددی عـمل په کولوسره په اوداسه اوغسل کی کوم تغیرراځی اوکه نه ؟

ځواب :-په اودس اوغسل کی داضروری ده چی نوکانوته اوبه ورسيږی که چیری داسی یومانع موجودشی چی نوکانوته اوبه نشی رسیدلای نواودس نه کیږی دنـــوکانـــورنـــګ هم داســـی ده چی نوکانوته اوبه نه پريږدی لهذا علمأووپه دی فـــتوی کـړی ده چی دنوکانو درنگ سره اودس نه کیږی اود دی اصل دی علمگیری لاندی الفاظ دی اولذق باصل ظفره طين يابس اورطب لم یجز علمگیری ج ۱ که په اصل دنوکانوپوری وچې یالندې ختې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نښتې وی نواودس نه کیږی . بالاخیره دی نوکانورنـګ لـــګولوسره اودس نـــه کیږی که چیرې دارنـــګ لګیدلی وی نوضروری ده چی داودس کولوپه وخت یي وګروی (لری)کړی ځکه چی داډیرخطرناک عمــــل ده مســـلمانانوته پکارده چی خپل اهـــل او عیال دداسی اعمالونه رابندکړی کنه مسئولیت به یي دی ټولوپه غاړه وی حضرت نبی کریم ﷺ فرمايي کلکم راعی وکلکم مـسئول عن رعیتیه یعنــــی هریودتاسونګهبان ده اوهریودتاسومسئول ده له خپل رعیته یعنی اهـــــل اوعیال نه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطریقت اثبات دقران اوحدیث نه

سوال :-بدبختانه چې ځینی خلگ له طریقت اوبیعت نه انـــکارکـوی وایي چې داله کوم ایات اویاحدیث نه ثابت نده که په دی هکله معلومات راکړی څودوهابیت پسنده خلگوغلط فهمی زائله شی ؟

ځواب :- بیعت یاطریقت یاپه پښتوساده ژبه لاس نیوی دقران اوحدیث نـه ثابت ده اوورنه انکارکول صرف جهل اواتباع دهواده اودشیطان دوسوسو پیروی ده دطریقت څلورطریقې نقشبندیه قادریه سروردیه چشـتیه دنـړی په گوټ گوټ کی موجودی دی اوحق دی په لکهاوواومــیلیونوعامــلین لری اوپه څلورومذهبوکی تراوسه په دی طریقوهیـڅ یوعالم نه ردکړی نـه یي داعمل دشریعت خلاف بلـلی بلکی ټــولوعلــمأوواداعمل په دین کی یوضروری عمل بللی ده اوپه خپله علمأ ووچې دصحابه وونه ورسته دوی دحق لارښوددی دطریقت دغه عمل اجراءکړی اوځانونه یي پکښی داخــل کړی اونوروته يي هم په دی عمل باندی توصیه کړیده بعضی اهل حــدیث یا غیرمقلیدین دبعیت نه انکـــارکوی حالانکه چی دادنیــاپه ســریومفسده اوبی ادبه اودشیطان دخوهیشاتوتابع فرقه ده دبیعت ثبوت له قرانه علمــأ په لاندی ایات کې ښیی یاایهاالنبی اذاجاءک المومنات یبایعنک الایة ترجمه اي پیـــغمبره چی کله تاته مسلمانی ښځی راځی اوله تاسره په دی خبره بیعت کوی چی له الله تعالی سره به شریک نه چوړوی اونه به غلاکوی اونه به زناکوی اونه به خپل بچیان قتلوی اونه به په کوم بهتان راتگ کوی چی دخپلولاسو اوپښــوپه مابین کی یي جوړکړی وی نه به ستانافرمـــانی کوی په مشروع اورواووکاروکی نوروسره بیعت وکړه بیان القران حکیم الامت مولانااشرف علی تهانوی ددی ایات په حاشیه لیکی چــی دا ایات په دی خبره واضح دلالت کوی چی بیعت په اسلام اوقران کی ثابت ده اوله حدیث نه دبیعت ثبوت دعباده بن صامت روایت ده قال علیه الصلوة والسلام وحـــــوله عصابة من اصحابه بایعونی عـــلی ان لاتشرکوابالله ولاتسرقواولاتزنوا الخ بخاری ترجمه چی حضرت نبی ﷺ وفرمایل اودده اردگردپه شااوخوادصحابه وویـوه ټولی وه چی ماته بیعت راکړی په دی چی تاسوبه له الله تعالی سره شـریک نه نیسی اونه به غلاکوی اونه به زناکوی اوتراخیره دحدیث شریف حضرت مولاناذکریا(رح)ددی حدیث شریف لاندی لیکې دحضرت نبی ﷺ دغه بیعت دصحابه وونه نه بیعت داسلام ده نه بیعت دجـهاد بلکی داعینی هغه بـیعت ده چـــی صوفیه حضرات خلیفه گان یي په امورو داسلام باندی دټینگښت لپاره اخـــلی حضـرت مولاناعبدالغفورعباسی لیــکی چی داحدیث په دی تـصریح ده چی دبیعت اسلام اوجهادنه علاوه په ترک دگناهواوپه التزام دنیــکواعمالوهــم بیعت دنبی ﷺ پــه زمـــانه کی موجودوو دمحدث جلیل مولاناخلیل احمدسهارنپوری نه سوال وشو ایاستاسویعنی داهل سنت والجماعت په نزدباندی مشغولیدل په اعــمالو دصوفیه ؤباندی اوورنه بیعت کول جائزدی اوایاتاسوپه دی قول کوی چــه رسیـــدل دهیغوفــیوضــوباطــنه چی لـــه سینودبزرگانواویاله قبروددوی چی نوروته به رسیږی اوهغه فایده ځنی اخلې داحق دی ؟ په ځواب کی لیکی یستحب عندنااذافرغ الانسان من تصـــحیح العقاید وتحصیل المسائل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الضروريه من الشرع ان يـــبايع شيـــخاراســـخاالـــقدم فی الشريعة زاهدافی الدنيا راغبافی الاخرة الخ يعنی مستحب ده زمونږداهل سنت په نزدباندی چی کله يوانسان فارغ شی له صحح کولودعقايدوڅخه اوله حصـــلولودضروری مســـائلودشريعت نه نوبايدبيعت وکړی له يوه شيخ څخه چی هغه راسيـــخ القدم وی په شريعت کی اوبې پرواه وی له دنيا نه اوطلب کونکی داخيرت وی عقايداهل سنت والجماعت ص ٢٦

دبيعت ضرورت اودصحبت شيخ ثبوت له قران نه

سوال :- ايابيعت کول ضروری دی ؟

ځواب :-ددی متعـــلق حضرت اشـــرف عـــلی تـــهانوی (رح) په خپل کتاب التکشف ص ١٢٦ کی ليکی چی لکه څرنګه دمرض ظاهری دعـــلاج لـــپاره ديوداسی طبيب ضرورت ده چـــی په خـــپله هم صـــحح اوتندرست وی اود نوروعلاج هم کولای شی همدارنګه دمرض باطنی دعـــلاج لپاره دداســـی شـــخص اومـــرشـــد ضرورت ده چی په خپله هم متقی اوصالح وی مبتدع اوفاسق نه وی اودنوروهم تکميل اوتصحح کولای شی (انتهی) لکه څرنګه چی مخته تيرشوحضرات صحابه باوجوددموره کمالاتـــوچی هريويي ددين ستوری اورڼـــاوه اودهـــــدايت وړانګی ددوی په اقتداءکی مستوری وی چی ديوه ادناصحابی درجه اومرتبه يي داوسنی زمانی له يوه غټ ولی نه اوچته اوبلنـــده وه خوبـــياهم دوی دحضرت نبی کريم ﷺ ســـره په ترک دمعصياتوبيعت کاوه نودنن زمـــان مســـلمانان چی دډيروبد بختـــيو اوناروااوښکاراومرتکب دی څنګه کولای شی چی دجهل اوضـــلالت پـــه توره تياره کی خپل مقصدته ځان ورسوی ترڅوچی يي يورهنمادځان لپاره نوی غوره کړی داسی رهنمايان اولياالادنړی په ګوټ ګوټ کی موجـــوددی هرانسان ته لازمه ده چی داولياالاووسره تعلق پيدا کړی اوپه هغوی دشـــــو

يوبرکاتواوانواری الهی فيوض څه ناڅه ځان ته راجلب کړی لـــکه چی يوشاعروايي دعطارپه دکان کښينه چی عطارشی - خودبه سوزی چی ملګری دلوهارشی

اوالله تعالی دنيکوبندګانوسره په تعلق درلودلوسره مسلمانانوته توصـيه کوی اوفرمايي واتبع سبيل من اناب الی ترجمه متابعت کوه په دين کـی دلاری دهغه چاچی رجوع يي کړيده ماته يعنی له هغوسره تعلق جوړکړه بل ځای الله تعالی فرمايي واصـــبرنفســـک مع الذين يدعون ربهم بالغداوة والعشی يريدون وجهه ترجمه اوبند کړه نفس خپل له هيغوکســـانوســره چی بولې رب خپل په سهاراوبيګاه کی اواردہ کوی په دی سره رضـــادالله تعالی بل ځای الله تعالی فرمايي ياايهالذين امنوااتقولله وکونومع الصادقين ترجمه اي مؤمنانووويرېږی داللہ تعالی نه اودصـــاديقـــينو رينښتينو)سره وواوسی مولاناذکريا(رح)ليکې چی مفســـرين وايي درينښتينونه مراددتصوف شيخان دی ځوک چی ددوی ددرشل خدمتـــګار شی نوددوی دتربيت اوروحانی قوت په برکت دابنده لويـــي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويـــي تـرقی کوی تبلیغ نصاب ص۳۱ الله تعالی په مذکروایاتونوکی صراحة بیان کـړی چی که تاسوتقوی کـــوی نودصادیقیـــنواولیالاؤمعیت یوځای والی اولـــه هغوسره صحبت اختیارکړی

دبعضی شـاعرانواقوال هم دی طرف ته رابلل کوی لـــکه یوشاعرلیـــکی صحبت صالح تراصالح کند ـ صحبت طالح تراطالــــــح کند

یعنی دنیک صالح مجلس به تانیک کړی اودبدمجلس بــــه دی بـــدکـــړی یوبل شاعرلیکی

هرکه خواهدهمنشینی باخدا گونشینــــددرحضـــوراولیـــاء

هرڅوک که غواړی یوځای والی له الله تعالی ســـره ورته ووایه کښـــینه په حضورداولیاؤکی

دشیخ شرائط

سوال :- له څنگه شخصیت څخه بایدبیعت وشی ؟

ځواب هغه شخص چی ورنه بیعت کیږی دهغه دپاره علماوولاندی شرائـط بیان کړیدی بایدمتقی اوصالح وی دســـنت تابـــع وی مبتدع بایــــدنه وی دینی علم په قدردضرورت ورته حاصل وی عاقلان عالمان دهغه طـــرف ته مائل وی دهغه صحبت اومجلس بایدمؤثروی اودهغه دصحبت اومجـــلس نه دمریدانودعمل اصلاح کیـږی هغــــه اشـــخاص چی په مذکوروشرائـــطو سنبال نه وی قابل دبیعت نده.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنازی او میت مسائل

د جنازی نه بعد د دعا حکم

سوال :- دجناز ی نه بعدپه اجتمــاعی صورت سره دعأکول مستحب ده که مکروه؟

ځواب :- دی مــیت قریــبــان دخپــل میت دپاره پــه انـفـرادی صــورت ســره چــی هــروخــت وغواړی دعأکولای شی البته دجنـازی نه بعدپه اجــــتماعی صورت سره دعاکول دصحابه کرامــواوتابعینواوتبع تابعــینونه ثـابته نده لـهذادفقهی حنیفی ډیرمعتبروکتـــابونو دغه عمل مکروه بللی اوور ځخه یی منع فرمایلی ده لــکه چی په محــــیط کی لیــکی:- ان الد عابعدصلوة الجنازه مکروهه محیط باب الجنائز�دجـــنازی نه بعددعاکول مکروه ده په خلاصة الفتاوی کی لیکی لایقوم بالدعأفی قرأة القران لاجل المیت بعدصلوة الجنازة وقبــــلهاج۱ ص ۲۵۵

دجنازی نه بعداویامخــــــته دمیت لپـاره سورت ویــل اودعاکـول دی نــه ووشی

په فتاوی سراجیه کی لیکی

اذافرغ من صلوة لایقوم بالدعـا ص ۲۳ چی کــله دجنازی نه فارغ شي نوددعادپاره دی نه درېږی په بزازیه علی هامش عالمگیریه کی لیکی

لایقوم بالدعابعدصلوة الجنـــــــــــــــــــــازة لانــــه دعـامرةً ج۱ ص ۲۸۳ دجنـازی دلمانځه نه بعددعادپـاره دی نـه د ریږی ځـکه چی هغه یواردعــــــــاکړیده یعنی په جنازه کی

په بحرالرائق کی لیکی ولایـدعـــــوبعـدالتسلیم ج۱ص ۱۸۳ وروستـه لـه سلامـه دی دعـانــکوی

ملاعلی قاری (رح)په مرقات کی لیکی

لایدعواللمیت بعدصلوة الجنازة لانه یشبه الزیادت فی الصــــــلوة الجـنازةمرقات ج ۲ ص ۲۱۹ دجنـازی دلمانـځه نه دی وروسته دی دعانکوی ځکه چی دازیادت ده په لمانځه دجنازی کی

خضرت مولاناعبدالحی (رح)لیکی

عن ابی بکرحامدالدعابعدصــــــلوة اجنازة مکروهة نفع المفتی والسائل ص ۱۳۴

ابوبـکرحامدوایـی چی دعاورسته لــه لمانځه دجـنـــازی نه مکـروه ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجموعه خانی قلمی لیکی

دعانخواندوفتوی برین قـــــــول است ص۳۴۹هکذ فی جامع الـــرموز ج ۱ص ۱۲۵

دعادی نـــه کـوی فــــــتوی پــه دی خـــــــــــبره ده.

حیـــــــــــــلة اسقــــــــــاط

سوال :- مروجه حیله اسقاط چی دهرعام اوخاص لپاره جوړیږی څـنګه ده؟

ځواب :- بایدووایوچی حیــــــــله اسقـــاط ثابتـــــه ده اودفقهی حنیـــفی پـه معتبروکتابوکی ددی ذکرشـــته خــــــوالبته مروجه حیله اسقاط دبعـــضی نقصاناتوله وجی خوندوره نده هغه نقصانات چی په مروجه حیـــله اسقاط کـــــــی مــــــوجــــوددی په لاندی ډول دی (۱) داچه داحیله فقهــــاووصرف دمسکینــــــــانودپاره تجویزکړی حالانکه چی نن صبادهرخومره ډیرمالدار

دپاره هم داحــــــیله جـوړیږی چی دادحقیقت خلاف ده بل داچی په دی حیله کی دثلث مال لحاظ نه کیږی اودیـتیم بچیانوحق نه ساتل کیږی بل داچـــی حیله اسقاط نن صبا یورواج ګرځیــــــدلی ده که یوډیرغریب مسکین وراث وی هم درواج اوپښتونوالی په خاطر بـــه ضـــرورپه خپل مرده پسی اسقاط ورکوی ولوکه روپی پـــه قرضه اوســود ورتــه اخلی هم اوبل داچی داحیله

اقلاًیومستحب عمل ده خودعوامویه نزدداحیله مســتحب نه بلکی واجب یافرض ده اوحلانکه هرمستحب چی دی درجی ته ورسیــږی هغه مکروه ده لکه درمختارلیکی سجــــده الشـــــکرمستحبة به یفتی لکنهاتکره بعد الصلواة لان الجهله یعتقدونهاسنةوواجبة درالمختارقبـیل باب اعتکاف یعنـی سـجده دشکرمستحب ده اوفتوی په دی خبره ده لاکن له لمانځـــه نه ورسته یي کول مکروه دی ځکه چی ناعلمه خلګ په هغه باندی دسنــــت یـا واجب ګمان کوی ځکه خوعلمــګیری هم لیکی قالوا هذاذلم یتخذ عـــادة بل فعـــل ذالـــک احیانا امـــااذااتخذذالک عادة له فانه یکره علمـــــــګیری کتاب الحیل ج ٦ ص ۳۹۰ ځینی خلګ واي التزام ناجائزده دوام جائزده په داسی اعمــالوکی دوام ده نه التزام ځواب داده چی دوام هم هروخت جائزنده علامه شـامی لیکی لاینبغی ان یقراء سورة متعینه علی

الدوام لئـلا یظن بعـض الناس انـــه واجب ج۱ ص ۴۰۲ یعنی نده مناسبه خبره چی یـــوســـورت معـــین همـــیشه وايي ددی لپاره چی بعضی خلګ په هغه باندی دواجب ګمان نه وکړی همدارنګه ملاعلی قاری لیکی الدوام علی امرمندوب قـدیوهـم العوام فی الغلط ویعتقدونهالازما- مرقات ج۲ ص ۲۹۴

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنی همیشه توب په مستحب کارباندی کله کله عوام په غلطی کی اچوی اوهغه داعقیده کوی چی دالازم ده بایددوام نه پری ؤشی په مروجه حیـــله کی دوام نه بلکی التزام موجــــودده بالجمـــله حیله فی نفسه یـــومستحب امرده ځکه خوزمونــړاسلافـــودغه عمـــل کړیده خوالبته عوامودغه حیله دمذکوروشرائطـــوپه وجــــه دیته مـــــفضی کړه چی مکروه شی ځـــــــکه خوملانارشیداحمدلیکی حقـــوق مالیه له حقـــــوق دی اداکولـوادکیږی اوحقوق بدنیه لکه لمونځ اوروژه په فدیه ورکــولـــواداکـــیږی بــاقی پــاتی شـوه مروجه حیله اسقاط دامحض لغوه اوبی هوده حلیه اوپــه خـیرلقــرون کی ددی هیـــڅ اثرنه لیـــدل کیږی فتاوی رشیـــدیه ج ۱ص ۱۲٦ خـــوکه بیاهــم دحیــلی ټـول شــرایط په نظرکی ونیول شی اواصلاح شی کول یی ښـه خبره ده خومشکل داده چی په ټول شرائطوبرابرحـیله انجام کول نامـمـــکنه خبره ده هذاماعندی وللناس فیمایعشقون مذاهـب.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعــــــــــــزيه

سوال :- دی خلګورواج ده چی دجنازی نه بـعددمړی وارث په جـمــاعت کی تردریوورځو پوری ناست وی اونورخلګ ورته راځی ورته تعزیه کـوی چی ددی دپاره دنیالیواو بالښتونوخاص انتظام وی اوله نوروکورونو چـایونه راځی چی دمـــړی دوارث دکـــورچـــای هم پکښی وی ایـاداعمل صحی ده اوکنه ؟

ځواب :-دغه عمل بعضی کتابونومطلقاًمکروه بللی ولوکـه تعزیه مستحب ده لکه چی رد المحتارلیــکی

وفی الجلوس للتعزیه فـــی غیر المساجد وامافیــــــه فیکره وفی الامدادقـــــال کثیر من ائمتنایــــــــکره الاجتماع عندصــــــــاحب البیت ویکره له الجـــلوس فی بیته حتـــــــی یاتی الیه من یعزی الــــخ قلت وهل تنتفی الکرهت بالـجــلوس فی الـمسجد وقرأة القـــران حتـی اذافرغو اقـــــام ولی المیت وعزاه الناس کمـــــایفعل فی زمننا قال الـظاهر لالکون الجلوس مقصـــودا للتعزیه لالقرأةالقـــــــران ردمحتارص٦٦٤ج١ خبره په کـښیناستلولپاره دی تــعز یـــی په غیردی مسجدکی ده اوکوم چی پـــــه جماعت کی تعزیه اخیستل دی دامکروه ده اوپه امــــداد کی دی چی ډیروزمـــوږ امامانوعلماوویلی چـی دی دمــــــړی په کورکی جمع کیدل دا مکروه ده او دمړی دوارث لپاره هم دامکروه ده چـی په کور کی په دی نیـت کښینی چی خلـګ ورته راشی اوتعـــزیه یی وکړی علامه شامی وایي چی مـــــاوویل چی په دی کراهته ختمیږی چی په جـــماعت کی کښینی اوقرأت ووایي اوبیاخلګ دمړی وارث ته تعزیه کوی کوم چی زمــــوږپه زمانه کی رواج ده ده وویـــل چی ظـــاهره داده چی صحیح نـده ځکه مقصــــودکښیناستل لپاره دتعزیه وی نه لپاره دقــــــراة قران اوهمدارنګه فتاوی تاتارخانیه لیکی

الجلوس فی المسجدثـــــلاثه ایام للمصیبة مکروه ص ۱۸۳ج۲ په مســجدکی دری ورځی کښیناستل دمصـــــــــــیبت دپاره مـــــــکروه دی اوفتاوی عالمګیریه دخزانة الفتاوی په حواله سره لیکي

وفی خزانة الفتاوی والجلوس للمصیبة ثلاثه ایام رخصـــــــة وترک احســـــــــــــن ج۱ص۱٦۷ اوپـــــــــــه خزانة افتاوی کی دی چی کښیناستل لپاره دمصیبت دری شپی رخصت ده خــو پرښودل یی ښه دی که په بعضی کتابوکی تردریوشپوپوری تعزیه فـاتحه اخیستل جائز لیکل شـوی هم دی خو ددی خاص انتظام سره چی پـــــه مروجه فاتحه کی دی هغـه هم جوازنه ورکوی.

لکه په تبیین الحقایق کی لیکی

ولاباس بالجـلوس الی ثـــلاثه ایام من غیر ارتکاب محضور من فرش البسط والاطمــــــعه لانهاتتخذعندالسرور ج۱ص ۲٤٦ څه بــاک نشته لپاره دکښیناستلودی فاتحی تـر دیریو ورځوپوری ترڅوچی ممنوع شـــــی نـــه وی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورســره پیوسته شوی لکه غوړول دفرشاودخــوراکوبرابرول ځکه چې دادخوشحالی په وخت کی وی نه دغم---
له دینه عــلاوه مروجه فاتحه نوروډیـرمفسجداتو لره مستـــلزمــه ده لکه په جــماعت کی منجلس کول نسوار
کــول اونورحـــالانـکه چی مســـجدونه صـــرف دذکـــر لپاره دی علاوه پردی چی په مـروجـــه فاتــح کــی
لاسونه پورته کول اودعا کول احسن الفتاوی بدعت بللی لهـــذاددی عمل پرېښودل لازم دی دتعزیه
اخیستـلوصحیح طریقه داده چـــی دې مـــرده وارث یاولی په خپل کورکی تعزیه واخلـی خوهلته هم بایـدڅه
خـــاص انتـــظام نه وی خـــوراک څښاک بـرابرول صحیح نده اوداهـــــم ضـــروری نـــده چی وارث به بلکل
نورهـرڅه پرېږدې اوددی لپاره به ناست وی بـل هیــڅ کاربه نکوی

تـــــــــــــــــــــــــــــــــکرار دتعزیه

سوال :-داخترپه ورځــوکی خلـــگ دی مړی دوارث کورته ورځې اوورتـــه تعزیه کوی ولوکه مخته هم تعزیه کړی
وی ایاداعمل جائزده اوکه ناجائز -بینواتوجروا.

ځواب :- دوهم وارتعزیه کول مـکروه ده که ده عیدپه ورځوکی وی اوکـه په

نورورځوکی البته دمسافریـادهغه چادپـاره چـــی تعزیـــه یی نه وی کړی جائزده که څه هم ددی غائب دپاره
چې فاتحه یی نده اخیستی ښه خبره داده چی دعیـــدپه ورځـــوکی ورته تعزیه ونـــه کړی بلـــکی دعیـــدمخکی
اویا وروسته دی وکړی ځـکه چی داده خوشحالی شپې اوورځې دی اوپه تعزیه سره تجدیددحزان راځې .
ردالمحتارپه دې هکله داسی لیکې

واولهاافضــــــل ای بعد دفن وتــــــکره بعدهالانها تجــــدد الحزن الی لغـــــائب وتکره التعزیه ثانیا

له دفن (ښخیدولو)دمړی نه بعــدفاتحه اخیستل بهتردی او له هغه وروسته مـکروه ده ځــکه چی دادمړ ی
واریثانوته غـم ورنـوی کـــوی البته که کوم غائـــب وی تعـــزیه یی نه وی کړی نوکولایي شــــــی اودوهــم
ځـــــل تعـــــزیــــه مـــــکروه ده

په مړی پسې دخیراتوشرعې حیثیت

سوال :- دی ډیرومسلمانـــانورواج ده چی په خـــپل مرده پسـی په یوټاکلی وخت خیراتونه کوی لـــکه اول ،دریــم
،اووم اوکلـنۍ (تلنه)دشــریعت لـــه نګاه ددی عمـــل څه حکم ده ؟

ځواب : دمړی دپاره دعااستغفار صدقه اوخیرات ورکـول لپاره دی ایصال ثواب جائزده البته ددغواعمالودپاره دی
خاصـــوورځوټـــاکل صحیح ندی هوکه یوعاقل بالغ وارث له خپـله مالـــه دی غـــریـــبانـــودپاره څـــه خوراک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برابر وی بغیردتعین دوخت نه صحیح ده اوکوم چی تعـین دوخـت ده ددی جوازپه هیڅ یومذهب کی هم نه لیدلکیږی علامه ابن امیرالحاج المالـکی په خـپل کتاب مدخل ج۳ص ۲۷۵ کـــی دی عـــمل تـــه بدعــت ویلی امام ابن حجرمکی شافعی دی عمل ته بدعت مذمــومـه ویلی فتاوی کبری ج۲ص ۷ج۳ امام موفق الدین حنبلی دی عمل ته مـکروه ویلی مـــغنی ص ۴۱۳ اوداحنافو دعلماوو اقـوال په دی مسئله کی په لندی ډول دی.

ردالمحتادی بزازيي په حواله ليکی

ویـــکره اتخـــاذالطعـــام فی اليـــوالاول والثـــالث وبعدالاسبـــوع ج۱ص ٦٦٤ او مکروه ده برابرول دی خوراک په اوله ورځ اوپـــه دریـــمه ورځ اوورستـــه له اوومی نه علامه شامی په بل ځای کی لیـــکی یکره الاجتـــماع عـــندصاحـــب البیت بـــل اذافرغوامن الدفن فلیتفرقوا � مـــکروه ده جـــمع کیدل په کوردمړی کی بلکی چی کله فـــارغ شی له دفـــن خښولودمړی نه نـــوخواره واره دی شی اوپه خپـــلوکارودی مشغول شی .

فتاوی عالمگیری ليکي

ولايباح اتخاذاطعام ثلاثه ايام کـــــــذافي التتارخانيه ج ١ص١٧٦ اوندی روابرابرول دی خوراک دری شـــپی دمړی په کورکی همدارنګه په تاتارخاینه کی دی

حافظ ابن الهمام ليکي

ویکره اتخاذالضیافة من الطعام من اهل المیت لانه شـــــــــرع فی السرورلافی الشرورهی بدعـــةٌ مستقبحة فتـــــح القدير ج ١ص ۴۷۳ مکروه ده تـــیارول دی خوراک له کوره دی مړی نه ځـــــکه چی داپه خوشحالی کی وی نه په غـموکی اودایـــوبـــدعت قبـــــــــــیحه ده

حضرت ملاعلی قاری (رح)لیکی

بل صح عن جریر(رض) کنانعده من الیناحة وهوالظاهـــــــــــــرفی التحریم قال الغزالی (رح) ویکره الاکل منه قلت هذااذلم یـکن من مال الیتـــــــــم والغائب والافهـــو حرم بلاخــــــــــلاف مرقـــــــــــــــات ج۱ص ۱۵۱ حضرت جـریر(رض)نه صحیح روایـــت ده چي موږبه دا خوراک په ویورماتم کی شمـــیرول امام قاری (رح)فرمايي چي داحديث ظـــاهـره ده په حرام والـی ددی عمل کی امام غـــزالی(رح)فرمايي چی خوراک کول له دينه مـــکروه دی مـــلاعـــلی قـــاری وای کـراهة هلته ده چی په دی کښی دیتـــیم اوغائب مـــال نوی مصرف شوی اوکه دیتـــیم او اوهغه څـــوک چی مـوجـــودنـــه وی مال مصرف شوی وی بیاداعـــمل اوؤرنـــه خـــورک کول حرام دی

حضرت قاضی ثناءالله په خپل وصیت کی لیکی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعدمردن من رسوم دنیوی مثل دهم وبستم وششماهی وبـــــر سینی هیچ نه کنیدزیراکـــــــه رسول ﷺزیاده ازسه روزماتـــم جائزنداشته اندوحرام ساختــه اند مالابدمنه ص ١٦٠ زمـــــــادمرگ نه وروســــته دنـیوی رســمونه رواجــونــه مـکوی لــکه لسـم، شلــم اوکلـــنی تلـنه هــــیخ مــکوی ځــکه چی رســـول تردریو ورځـــــوزیات غم لمـانځل رواندی بللی بلکی حرام کړی یـی دی . له دینه ماسـوازمـوړمـروجـه خیراتونه په نـوروډیــروقباحتومشـتمل دی هغه داچی دخیراتونه بلکل دخــداي ﷻ درضـااوثواب دپاره نـه وی بلکی درواج اوپښتنوالی په خاطروی ولــی که دغـه ولـــی یاوارث ته وواېي چې دغه روپۍ فلانې مسکین اویافلانۍ مدرســې ته پټېورکړه په دې کـښې به ستاثواب زيات وی اوستامرده ته به يې زياتــه فائده رسيږې نوهغه دې خبرې ته تيارنده کومه چی مورتجربه کړی ده اوبـل داچــه که یوډیرغـریب وارث وی هم خودی به پخپل مرده پسې ضرورخیرات کوی دنوم اوپښــتو په خاطرولوکه روپۍ په قرضه اوياپه سودورته اخـلې هم اوکـه خپل اهــل اوعيـال اولادپــه وچــه مــړی کښیـنوې هم اوبـل داچــه په دی خیراتوکی اکـثر دخپلوانواودوستانواشنایانوحصه وی دی مسکینانوچنـدان لحـاظ نه پکښې کـیږې لهذاداعـمل دهغـه مثال مصداق گرځې چې وایې- هندوستړی خداي ﷻ ناراضه ◆ بالاخیره په مونږ لازمــه ده چې مسـلمانان پوه کړی اوپه دينې معاملاتوکی اومصارفو کی ورته شرعې طريقه وښې اوخپله وجيبه اومسئوليـت له غاړې لرې کړو

دختم شرعی حیثیت

سوال :-بعضـــی خلــگ پــه خپــل مړی پسـې دایـصال ثـواب په نـیت اویا دمصيبتوددفع په خاطرختمونه کوی چې په دی کی دخوراک ترتيبـات هـم نيول شوی وی اوله مدرسوحافظان يـاطالبان راغواړی اوټول قران شـريف په ډيرلنډوخت کې ختمه وی دشرعت له له نظره داعمل څنگه ده ؟بينواتوجروا

ځواب :-په مروجه ختم قرانکریم دهنـدسندعلمـــاوومتفق دی چی مــکروه اوبدعت ده که څه هم بعضی کتابونـه جـوازورکوی لکه

حضرت مولاناعبدالحی (رح) لیکي

یکره ان قرواجهراًلاخلالــــــــــه باستماع الــقران وهوفـــــــرض فی خزانة الروايات فــی التاتـار خانیــــــــه عن المحـــــــيط من المشائخ من قال ان ختـم الـقران بالجماعةجهرا ويسمى سپــاره خواندان بالفارسيه مكـــــــروه وفی القنيه عن شرح الســــــــــر خســی يكره للقوم ان يقرؤجملة لتضمنها ترك

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الاستمـــــــــاع والانصات بهما وعن فتـــــاوی ابی الفضل الکرمانی لابـــــاس به وفی النهایه من المشـــــائخ من قال قرأة الـــــقران بالاجـــزاء الثلاثیـــــــن مـکروهة لمافیـــه من الخلــط وفی المـجبـــــــتی والعامة جـــوزه بدعـــة حـــــسنه نفع المــــــــــــــــــــفتي والسائل ص۱۰۹ مکروه دی که يي په زوره واي ځـــکه چـی په اوریـــــدودی قرنکریم کی خلل راځی حـالـــنکه اوریـدل دقـــران کریم فرض دی اوپه خزانـــة روایـات کی له تاتارخانیه نه نقل کـوی په حواله دی محیط چی بعـــضی مشــائــخوویلی چی ټول ختم دقران په زوره کـــول چی په فارسی کی ورته سپاره خـــواندان وايي مکروه دی اوقنیه کی لـــه شرح سر خسی نه دی چی مکروه دی د قـوم دپاره ویل دټول قران ځکه چی پـه دی کی اوریدل اوپټه خوله کیدل نه لحاظ کیـــــږی اوپـــه فتـــاوی دابی الفـــضل کرمانی کی دی چی پـــروايي نشته په نهــــــایــــــه کـــــښی دی چی بعـــضی مشائخوویلی چـــی د ټـــول قران ختم کـول مـــکروه دی اوپـــه مجـــتبی کی دی چـــی عـــامــوعلماووجوازورکړیاوبـدعـت حسنـــه یی ورتـه ویــلی ده

دی پورته عباراتومطلـب داشـــوچې دټول قران ختم کول مـکروه ده ځـکه چی هغه څو خـــرابـــیانـولـــره متضمن ده اول داچـــه پـــه هـغه کی داستماع اوانصات لحاظ نه کیږی اوبل داچه پـــه هغه کی دسجدی تلاوت لحاظ هم نه کیږی اوبل داچه په هغه کـــی هغه خلـــګ هم شرکت کـــوی چې دصحیح ویلودقران تـوان نه لری اوبل داچه دتیزي له وجه په هغــــه کی ضرورغلطي راځې چې دابـــه دثـــواب پرځای اوبـــال شـــې اوبل داچه دهـــغوحافظانواو طالبانوپه نیت کې هـــم څه فـــرق وی چې هغه دخواراک اویاروپولالــــچ ده

لهذاکه بلکل دا اعتدال نه کارواخلودومره به ووایوچې صرف یوه ســپاره ختم کول اویونفرچی صحیح قران یی زده وي ووايي اونـورپټه خـوله ناست وي دابه جائزوی اوامیدده چې مـــرده تـــه يي ثواب ورسیــــږي اوپه دی کې دحافـظانــو،طالـبــــانورابللوته هم ضرورت نه پاته کـــیږی چې بیادهغوی نیتونه اصلاح شی بلکې صرف دکلې امام اوپه خپل کورکې داسې شخص پیداکیدای شی چې دایوه سپـــاره ختـــم وکـــړی اوپـــه دی کـــې پورتـــنی خرابیانی هم نشته والله اعلم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زیارتو متعلق مسائل

سوال :- غیرمقلـیدین زیارتونوته تلل شرک بولې ایـاداخبره صـحیح ده او کنه اوزیارتونو ته تلل ثـواب ده اوکه وبال ؟

ځواب :- چونکی دحضرت نبي ﷺدبعثت نه مخته جهل اوشرک اوقبرپرستې وه لهذا د مسلمانانودعقیدودی برابرولودپاره دحضرت نبی ﷺاول وارخلګ دزیارت کولونه منع کړل خوکله چی اسلام ترقې وکړه اومسلمان پوه شـول نوحضرت نبې دزیارت کولواجازت وکړاوویي فرمایل :کنت نهیتکم عـن زیارت القبورالافزورهاالخ مشکواة ۱۵۴ترجمه مامنع کړی واستي له زیارت کولـودقـبروڅخه خبرداراوس زیارتونه کوی ځکه دا تاسوته له دنیانه بې رغبـتی درکوی اواخیرت دریادوې لهذاددی حدیث له رویه دزیارت کول جائزنه بلکی په ټول عمر کی یوارواجـب اویامستحب ده علی اختلاف بین العلمأ البته په زیـارت کـولوکی دافراط وتفریط نـه باید کارنه واخـستل شی بلکی په هغه طریقه زیارت وشې کـومه چی شریعـت ښودلې هـغه پـه لاندې ډول ده

دزیارت کولوشرعی طریقه

زموږپـه مذهب وسیله جائزه ده لهذازیارتونوته تګ کول اواولیأ،شهدأ او صـالحین په خپـلودعـأووکی وسیله ګرزول صحیح ده نو چې کله مقبری (هدیری)ته ورغلي سلام به ورواچوي په دی شان (سلام علیـکم دارقـــوم مؤمنین انتم لناسلف ونحـن لکه تبع وانا انشاءالله بـکم لاحقون نسئل الله لناولکم العافیه)له دینه وروسته به سورة اخـلاص (۷) ځله ووایي اویات

الکرسـی اویـایـاسـین شـریف اوثـواب به یي مرده ته اوټولې مقبری تـه وبخښی وروسته به دعاورته وکړی دی مغفرت اودی ځان په هکله پـه دی شکل دعا کولای شي چـی یـاالله سـتاددی صـالح اونیـک بنده په وسـیله زمـادغـه دعاقبـوله کړه اوزمـا مرادپـوره کړه دی اولیأووپه مزارو به پـه دعـاووکی لاس نه پورته کوی اوهمدارنګه په دعاکی به دانه وایي چی په حـق دفلانـی دی وه کـه څـه هم بعـضی صوفیه حضـرات ددی قول دجـواز قائـل دی خونـوردېرعلماداعمل مکوره بولې لکه هدایه په باب الکراهة کی لیکی ویـکره ان یقول فـی دعـائه بحق فلان اوبحق انبیائک ورسلک لانه لاحـق للمخلوق علی الخالق هدایه بـاب الکراهة ص۱۷۵هکذافی العالمګیریه ج ۵ص ۳۱۸ هکذافی سراجیه ص ۷۲هـــکذافی فتح القدیروایضاًرحـجان شـامـی الی الکراهة او هــدیری ته حکمت داده چی کله ورشی بایدعبرت حاصـل کړی مرګ وریاد کړی اوله دنیانه بی رغبتی اختیارکړی

دښځوزیارتونوته تلل دشرعت له نظره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :-دی ښـــځوزیارتونه ته تلل جائزدی اوکنه اودحضرت عایشې (رض) دی خپل ورور عبدالرحـمن زیارت کول په جـوازدلیــل ګرزول صــحیح دی اوکه نه ؟

ځواب :-دی ښـــځوزیـارتونوته په تللودحضرت عایشی (رض) دخپل ورور عبدالرحمن دلیل ګرزول صحـــــیح نـــدی ځکه چی په هغه وخت کی دښځو جماعتونوتـه تـلل جائزوومـــګر اوس عـــصرکی دښځوجماعتونوته تـــلل نـــاجـــائـــزدی اوپه خپله دحـــضرت عایـــشی (رض) له دی قول نه لوشهدتک مارزتک نه معلومیږی چی اجازت نشـــته له دینه عـــلاوه بـعضی عـلماهم

فرمايي چی اجازت نشته دهغـــه حـديث له مخی چی حضرت نبی ﷺفرمـايي

لعن الله زورات القبوريعـــنی لعـــنت کـړی الله تـــعالی ﷻ په هـــغوښځوچی دقـــبرونوزیارتونه کـوی که څـــه هـــم بعضی نورعلماجوازورکوی اووايي چی داحديث تراجازت مخته ووبيـامنسوخ شـــو خـو په دی شرط اجـــازت ورکوی چی له فتنی نه بـــه په امن وی چونـــکی نن زمان دښـــځولـــه کـور نه وتل اوزيازتونوکول له فتنی نه په امن نه دی لهـــذاډيــــرعلماپه دی متفيق دی چـــی ښـــځو لره اجازت نشته دی فقهاواقوال په دی مســـــئله کـــی په لانـــدی ډول دی فـتح الباری ليکی فقيل دخلن فـی عموم لاذن وهـوقـول الاکـــثرومـحـــله اذاامــــنت الفتنة - فتح الباری شرح بخاری ج ۳ص ۱۴۸ اوهمدارنګه حضرت امام نووی (رح) ليکی

وهل تکره للنسأوجهـــــــان قـــطع الاکثـــــــــــــــــــرون با لکراهة ومنهم مـــــــــــــــن قال لايکره اداامنت الفتـنه حاشيـــه مشـــــکوة ص ۱۵۴ ايـاښـځولـره زيـارت کول مکروه دی په کښی دوه مــذهـبه دی داکـثروعلماو و فيصــله ده چـــی مـکروه دی اوبعـــضی علماوايي چی نـــدی مـکروه که چيری له فتـــنې نه پـــه امـــن وی

علامه شامې (رح) په دی هکله داسی ليکې

وقال خيرالرملی ان کـــان ذالک لتجديدالحذن ولبـکأوالــندب علی ماجرت عادتهـــــــن فـــــلا تجـوز وان کان للاعتباروالـــتر حم من غـــيربـــــکأوالتــــــبرک بزيارت القبـــــور الصــــالحين فلابأس اذاکن عجــــائز ويکره اذاکـــــــن شواب کـــــــحضور الجماعـــــــت فـــــــــــــــــــی المســــــاجد وهوتوفيق حسن ردمحتار ج ۱ص ۱٦۵ خيررملی ويـلی چی کــــه چيری زيارت کول دغم تازه کولواوزړاافسوس لپاره وی کوم چی دښځوعادت ده بياجائـــــز نده اوکه لپاره دعبرت اوتبـرک اوترحم حاصلولو په قــبرودنيــــکانووی بی له ژړابياجائــــزده خوکـه زړی ښـــځی وی اودځوانوښـــځولپاه ر زيـــارت کـــــول مـــکروه دی لـــــکه حـــــــاضريدل ددوی مسجدوته لپاره دجمعې علامه شامی فرمايي داښه فيصله اومتابقـــــت ده پـــه مابين دمذهبينوکې البته په اوسنی عصرکی دنه جوازمـذهـب راجـح ښـــکاری لکه دی پـــاک او هنددعلماوو فيصله هم په اوس زمانه کـــی پـــه عـــــدم جواز ده لکه حضرت قاضی ثنأالله پانی پتـــی لیـــکی زيـــارت قبـــورمـــردان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راجائزاست نه زنان مالابدمنه ص ۸۷ یعنـــــی ســــړولــره زیــارت کــول جائــزدی نــــه ښـــــځولـــــره اوهمدارنــــګه عمدة القاری شرح بخاری دیواوړدبحث نه وروسته لـیکي

وحاصل الکلام ان زیارت القبورمـــکروهة للنسأبل حـــرام فی هذاه الزمان ولاسیـــماًانــــساءمصــــرلان خروجـــهن عـــلی وجـــه فـــیه الفــــسادو الـــفتنه عمدةالقاری ج ۸ ص ۱۰۱ خلاصه دبحث داشوه چی نن زمان زیارتوته دتللو اجازت صرف زړوښځولره شته خوپه دی شرط چی خلاف شـــرع اعــــمال به هلته نکوی لکه ژړاکول طواف کول (یعنی تـرزیازت راګرځیـــدل) خاوری خوړل میخونه ټکوهل زانګووی اچول وغیـــره اوکه داخــلاف شرع اعمال کوی بیا زړوښځولره هم اجـــازت نشته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیارتونو ته د خرڅی لګولو حکم

سوال :-لری زیارتوته سفــرکــول اوخــه خـــرڅه لګول څنـــګه دی کوم چی بعضی علمايي صحح نه بولې اوپه دلیـل کی داحدیـث راوړی

لاتشدالر حال الاالی ثلاثة مساجدالخ مطلب داچه صرف دریومســـجدوته سفررواده مسجدحرام مسجدنبوی اومسجداقصی

ځواب :-اکثرعلمأ لکه ماجوزی(رح)امام حرمین (رح)امامنـــووی (رح)امــــام غزالی (رح) زیارتوته سفرکول جائــزبولې اودازمـــوږمـــــذهب هم ده اودذکر شوی حدیث په هـکله لیکې چی دادمسجدوپه باره کی ده ځـــکه چی دغــه دری مســـجدونه ترنورومســـجدونونه زیات ثواب اودرجه لری اوله دیــنه ماسواءنورمسجدونه په درجه کی سره برابردی اوپـه هرځای کی جمـاعت مـــوجـــودوی لــهذایو جماعت پریښودل اوبل ته ســفرکول بې فایـدی دی اوکوم چی زیارتونه دی دهغوی په کولوامرشوی اودهغوی برکات هم یوله بل سره فرق لری لهذا هغوتـه سفرکول بې فایدی ندی نوزیارتوته سفرکـول جائـزدی الفجر الصادق ص ٦٦ردمحتارج ١ ص٦٦٥

پـــــه زیـــارتـــودجنــــډودرولـــوحـــــکم

سوال :-په زیارتوجنډی درول څنګه دی کوم چی بعـــضی خلګ ددی عمل دجوازدپاره دحضرت نـــبی ﷺ هغـه عـــمل اصل بولې چی یـــوه شنه لښته یی راواخیســـته اوپه نیـــمه یي ماتـــه کړه اوپه هغودوقبروچی په عــذاب کی مبتـــلاوونیمه ،نیمه ودروله اوويي فـرمایل چی ترڅوداوچې شوی نه وی ترهغه به غذاب ځنــی پورته وی ایــاداحـــدیث دمــروجه جنډود جوازدلیل ګرزیدلای شی اوکه نه ؟

ځواب :-زموږمروجه جـنډی تردی حدیث لاندی کول اوجائزبلل ډیرمشکل اودانصاف نه لری خبــــره ده دڅووجونه اول داچه دحضرت نبی ﷺ دغه عـــمل بعضی علمأوودانحضرت ﷺ خصوصیت بللی ده دوهم داچه داجنډې عوام په دې نیـــت نه پری دروی چـــی حضــرت نبی ﷺ چیری داسی عمل کړی بلکی صرف دیــورواج په خــاطـــروی دریـم داچې په دی مـروجه جنـــډوډیرزیات قیمتې دسمــالونه وی اوبعضی جـــنډی مــکملې پــوښ شـــوی وی چــــی داصرف اضـــاعت دی مـــال ده اوبیـــځایه مـصرف ده حــالنــکه ضایع کــول دمال حرام دی څلورم داچه په قرونوثــلاثــه ووکـــی ددی عمل هـــیڅ اثـرنه لیدل کیږی باوجودددی چی دالرګی اودسمالونه هلته هم موجودوولهذادا عمـــل بـــدعت ده مفـــتی رشیـــداحمد (رح) هم په خپل کتاب حسن الفتاوی

ج ١ ص ٣٧۴ کی ددی عمل په بدعت والي تصـریح کړی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زيارتودګنبدوجوړولواوکټارى لګولوحکم

سوال :- بعـضى خلـګ قبـــرونه پـخــوى اوځــنى ګـــنبدى پــرى جـــوړوى اوځوک کټارى پرى لګوى دشريعت له نظره ددى عمل حکم څه ده ؟

ځواب :-دنبى ﷺ دصحح احاديثونه داامرثابت ده چى دقبروتوهـــين مـــکوئ يعنى په قبرونو کښيناستل هغه پيمالول اودقبروخواته جواب چـــاي کول وغـــيره قبرونه دمسلمانانويوه برزخـى رهـايشـــګاه ده دهـــغواحـــترام کول ضرورى دى خـوپه داسى طـريقه چى دشريعت نـــه ثابت وى په قبروګنبدى جوړول اودقبرونوپخول اوکټارى وغيره پرى لګول داسى اعمال د شريعت نه ثابت ندى لهذادغه اعمال دقبرونوپه احترام کى داخل ندى په شـــريعت کى دغه اعمال منــــع ښودل شـــوى دى دحضـــرت جابر(رض)روايت ده نهى رسول الله ﷺ ان يجصص القـــبروان يبنى عليه وان يقـعدعليه مسلم ج١ ص ٣١٢ منع فرمايـــــلى ده رسول الله ﷺ له پـــخولودقبـــرواولـــه ګنبدى جـــوړولوپـه قبروبـــاندى اوله کښيناستلوپه قبروباندى

حضرت امام نووى (رح)دذکر شوى حديث په شرح کى ليکى

والبناءعليه ان کــــــــــان فى ملک البانى فمـــــــکروه وان کان فى مقبره مسبله فحرام نص علـــــــــيه الشافعى (رح) والاصحاب قال الشـــــافعى فــــــــــــى الام ورأيـــــــــــت الائمه بـــمـــکه يـــامــــرون بهدم مايبنى ويوايدالهــــدم قوله ولاقبر أمشـــــــــــــرفا الاسويته شرح مسلم ج ١ ص٣١٢ په قبرباندى عمــــارت جـــوړول که هــــغه ځاى دجـوړونکى په خپل ملـک کى وى نومکروه دى اوکه پــــه عامــه هديره کې وى بياحرام دى امام شافـعى (رح)اودهغه اصحابوپـدى خبره تصـريـح کړى امـــــام شافعى په کتاب الام کــــــى ويلى چى مــا ليدل امامان پـه مکه مـکرمه کى چى پــه قبرود جوړوشـويوعمارتوپه ړنګولويى حکم کاوه اوولاقبراًمشـــرفاً الاسويـــته حديث ددى خبرى تائدکوى

علامه شـامى (رح)ليکى

ًواماالبناءفلم ارمن اختار جوازه ردالمحتارج ١ ص٦٦٢ کوم چى جوړول دعمارت اوبادى دى په قبر باندى زه ګمان نکوم چى چـادى جوازورکړى وى

علامه سراج الـــدين الحنفى ليکې

ويکره البناعلى القبورسراجيه ص ٢۴ مکروه ده جوړول دابادى په قبـرباندى

حافظ ابن الهمام ليکې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ان النبی ﷺ نهی عن تربیع القبوروتجصیصها فتح القدیرج۴ ص ۴۷۲ منع فرمایلی ده نبی ﷺله څلور کونجه جوړولودقبرونه اوله پخــــولودقبرونه حضرت ملا علی قاری (رح)لیکی په قبـــــروچی هرڅه جوړشوی وی ړنګول یي واجب دی اګــــرکـه مسجدوی هم مرقات ج۲ ص۳۷۲ حضرت امام محمد(رح) فرمايي چی په قبر باندی دخپــــلوخــاورنــه مـــاسواءهيڅ شی اضافه کول صحح ندی لکه چی هغه لیکی ولانری ان یزادعلی ماخــــرج منه ونـــکره ان یطـــــین اوان یجصص ان النبی نهـــی عـن تربیع القـــبوروتجصیصــــها قال محـــــــــــــمد(رح) به نأخذ وهوقول ابیحنیفه (رح)کتاب الاثارللامام مـحمد ص۹۷-۹٦ موږصحح نه بولوچی زیادت دی وشی په قبر بانـدی ترهغــــوخاوروچی دقـــــبرنه راوتلی وی اوموږ مکروه بولوګــــــــلول دقبرواوپخول دقبرو ځکه چی نبــی ﷺ منع فرمایلی له څلورکونجه جــــوړولودقبرو اوپخلودقبرواوهمدغــه زموږ مـذهب ده اوهمداامـام ابو حنیــــفه(رح) قــــول ده

دذکرشویوعباراتوخلاصه دشوه چی په قبرباندی دخپلوخاوروپرته نورڅه زیادت کول ناجائزدی کــه هغه ګنــبدی وی اوکـــه کټاری وی اوکـــه دهـــغه پخول وی اوداســـی نـــورلـــه دیـــنه عـــلاوه دمـــذهب ټـــولـــوکتـــابولـــکه قاضی خان ج۱ ص۹۲ عالمـــګیری ج۱ص۱۷٦ وغـــیره ددی اعـــمالوپه نه جـــواز تصریح کړی بلکی امام احمد(رح)اواامام شــــــافعی (رح) هم ددی اعــمالو په نه جوازقائل دی لهذا ګنبدی جوړول اوکــــــټارئ لــګول وغیره په زیـــارتو بانـــدی مـــکـــروه تحریـــمی دی ځـــکه مـــکروه چی مطـــلق ذکرشی دامـــام ابـــوحنـیفه اونوروسلـــفو صالحینوپه نزدورنه مکروه تـــحریمی مـــراددی لکه عـــلامه ابوالمکارم (رح)لیکی المـــکروه التـــحریم عنـــدالامام یعنی دمـــکروه نـه مراد په نزدامام ابوحنیفه (رح) حرام دی هــمدارنـــګه تصریح حاشیه تلویح ص۲۷ لـــه امـــام ابوحنیفه اوامام محـمددواړونه نقل کړی چی دمـکروه نه کراهة تـــحریمه مرادده

په زیارتودچراغولګولوحکم

سوال :-ځنې خلګ دجمعی په شپه په بعضی زیارتونوچراغونه لګوی ددی عمل حکم په شریعت محمدی ﷺ کی څنـــګه دی

ځواب داعــمل بدعت ده او شریعت ددغه عمل نه مــنع فرمـــایـــلی ده حضـــرت عبدالله ابن عباس (رض) روایت کوی لعن رســوالله ﷺ زائرات القـــبور والمتخذین علیـها المــــساجد والسرج مشکوة ص ۷۱ یعنی لعنت کړی حضرت نبیﷺ په زیارت کونکوښځو باندی اوپه قبرودجمـــاعت جـــوړونـــکوبـــانـدی اودچراغولګونکوباندی ظاهرخبره ده چی حضرت نبی کریم ﷺ په کوم عمـــل لعنــت فرمـایلی وی هغه هیڅ وخت جائـــز نشی ګرځیدلای ملاعلی قاری (رح)ددی حدیـــث په شرح کی لیکی چی دابیځایه مصرف ده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوضايع کول دمال حرام دی اوبــل داچه داله اثارودجهنم نه ده گوياکې ددی قبرتعلق له اوره سره ده اوجهــــــنمی ده

علامه سيدمحمودالوسی الحنيفی (رح) ليکی

وتجب ازالـــة کل قنديـــل اوســـراج عـــلی قـــبرولايـــجوزوقـــفه ونـــــــذره روح المعانی ج٥ ص ٢١٩ واجب ده لری کول دهرقنديل اوچراغ چی په قبرباندی وی نه يی وقف صحح ده اونه يي نـــذر فتاوی علمگيری ليکې واخرج الشموع الی راس القبورفی الليالی الاول بدعة ج٥ ص٢١٩ لگـــول دی شـــمعودی قـــبروســـــروتـــه پـــه اولـــوورځـــــوکی بـــدعـــت ده

حضرت قاضی ثناءالله(رح)ليکې

وانچه برقبوراولياءعمارتهارفيع بناميکنندوچـــراغان روشن کننـــدوازين هرچه ميکنند حرام است � داچې په قبرونودی اولياووگنبدی جوړوی اوياچراغونه پری لـــگوی اوددی نه علاوه هرڅه چی زيادت کوی حرام دی همدارنگه داعمل دشوافعواومولـکوپه نزد هم مکروه اوحرام ده حضـــرت امام نووی په شرح مسلم ج ١ ص ٧٦ کـــــی تصريح پری کړی لهـذا قبـروته شمعی اويـــاچـــراغــــونه لگول يوناجـــائـــــــزاوبدعت عـــمل ده الله تـعالیﷻ دی پـــه مسلمانانودجهـــالت تياری رڼاکړی اورب دی په موږدبدعاتوتوری تياری صباح کړی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قبرونودپردواوپوښونواچول

سوال :- په قبرونوپردی اوپوښونواچول څه حــکم لری حالنـــکه په ډیــــرو پوښوډیرقـــرانی ســـورتونه لیکلی وی ایادابه دقران شریف بی ادبې نه وی

ځواب :-په قبرونوپردی پوښونه اچول بدعت اوحرام دی مخته دامسئله په تفصیل سره ذکرشوه چی په قبروله خپلوخـــاورونه ماســـواء نورڅه زیادت کول جائزندی اوسره له دی چی دااضــــاعت دی مــــال ده دادقبراحترام نده بیاخاصـــکرهـــغه پوښــــونـــه چی په هغوباندی قرانی ایاتونه نویشته وی دداسی پوښواچولـوپه قبرولالویـــه گـــناه ده چی په دی کښـــی دی قران بی قدری ده اودقران بی قدری سبب دهلاکت ده . یوعالم شهیدجمعه محمدپه خوب لیدلی ووچی په خوب کی ورته وایي چی زماترپښوقران پـــروت دی دادرلری کړه هغه فرمایي چی زه کله دده قبرته ورغلم دده ترپښوقران نه ووالبته په ده یوپوښ پروت ووچی څلورطرفه پکښی قرانی ایاتونه سورة اخلاص او ایات الـــکرســـی لیـــکلی وه نوماوویـــل چی بس همدغه قران ده � فقهاوودذی عمـل پـــه حـــرامـــوالی تصریح کړی لکه چی علامه شامی (رح)لیکي وفی الاحکام عن الحـــجته تکره الستورعلی القبورج١ص ٦٦٢په احکام کښی دی له حجت نه چی مکروه دی پردی اچول په قبروباندی دحضرت مولاناعبدالـحی صاحب نـــه سوال وشو قدتعارف فی بـــــلادناانهـــم یلقـون علی قــــبورالصلحاء ثوبامـــکتو بافیه ســــــــــورة الاخلاص هل فیه بـأس قـــال هواستهـــــانه بالقران ویصر مستعملا متبذلاوابتـــــذال کتاب الله من اسباب عـذاب الله کذافی نصاب الانصـاب نفع المفتی والسائل زمـــونـــږ په ښاروکی عـــادت ده چی په قبرونود اولـیأووباندی پوښونـــه اچوی چی په هغه سورت اخلاص هـــم نویشــته وی ایاددی پرواشته اوکه نه ؟ په ځـواب کـــی لیـــکي دادې قران اهانـــت ده اودا مستعـمل گرځی او ضایع کیږی اوضایع کــــول دقران سبـــــــب دی عــــــــذاب دی الله تـعالی ﷻ ده همدارنـگه په نصاب الانـصاب کی هم دی له دینه علاوه پردی په قبروباندی اچول اضاعت دمال ده اواضاعت دمال حرام ده اوپه دی خبره کی دهیچااختلاف نشته والله اعلم

په قبـــرونـــوبانـــدب دطـــواف حـــکم

سوال :-بعضی خلگ قبرونوته ورځی اوطواف پری کوی (پـری راگرزی)په شـریعت کی ددی عمل څه حکم ده ؟

ځواب په قبرونوطواف کول ډیرسخت نارواعمل ده طواف دکعبی شـریفی نه ماسوء بل هیڅ ځای ثابت نده اوداپه حقیقت کی دیهودونصراي ووعمل دی حضرت نبی ﷺ په دی هـــــکله داســـی فرمایي لعن الله الیهودو النصاری اتخذواقبورانبیائهم مساجد مشـــکوة ص٦٩ لعنت کړی الله تعالی ﷻ په یهودو اونصاری ووچی دپیغمبرانولـــه قبروڅخه یي مسجدونه جوړکړی یــهودو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اونصاری وودقبروسره ډیرزیاتي کاوه هغه ته يي سجدی لگولی اوپه هـغه به يـــي طوافونه کول چې ددوی په هکله حضرت پیغمبر ﷺ پورتنی حـديث ذکرکړخوبدبختانـه چې نـــن دکفارومشرکانوډیرعادتونه مسلمانوخپـــل کړی دی اوکه څوک ورته وايي چې داخـلاف دشريـعت ده نوورته وايي چې موږته تراوسه چاندی ویلی چې دی زیارتومتعلق دااعـمال ناجائزدی نوته نه يي مگروهابی يي چې داجهل مرکب ده . حضرت قاضی ثناءالله حنیفی ددی عمل په هکله داسی لیکی ولايجوزمايفعــــــله الجهال بقـبورالاولیـاوالشـــهداء من السجودو الـــــــطواف حولها واتخاذالــسرج والمــــساجد اليهاومن الاجتـــــماع بعـــد الحول كالاعـــيادويســـمون عرساً تفسیرمظهرج۲ ص٦٥هــكذفی ارشادالطالبين ص ۸۱ومالابدمنه ص۸۸ ندې جائزهغه فعلونه چې جاهــلان يي کـوی په قـــبرو داولـــياوواو شـــهداوو باندی چې هغه سجده کـــول دی اودی هغـه اردگرددطـواف کـول او چراغونه لگول ا ومسجدونه جوړول اوهـــرکال بعدهلته دميلودپاره جمع کـــيدل چې عرس يي بولې داهــرڅــه نــاجـــائزدی

قبروته دزانگواچول اومیخونه ټک وهلوحکم

سوال :-ډیری ښځی دی اولیـأووشهـــيدانــوقبـرونوته ورځي اوهـلته ورته زانگوی اچوی په دی نیت چې زمابـچې پیـداشی اویامیخونه ټـکوهی په دی نیت چې زمامرادحـاصل شی داعمل ترکومه حده نـاجائـزده ؟

ځواب :-داهغه جـــاهلانه اومشـــرکانه اعمال دی چې حضرت نبیﷺ په داسی ناوړه اعمالو ويريدواومسلمانان يي په ابتدا داسلام کی له زیارت کولونه منع کړل خوبدبختانه چې دغـــه دجاهلانواعــمال په څورلسم صدی کی مسلمانانوتکرارکړل دټولوحـاجاتوپوره کونکی په حـــقيقت کی الله تعالی ده لکه حضرت قاضی ثناءالله لیکی مددخواستن ازغیرخداجائزنیست � له الله تعالی ﷻ نه ماسواء دبل چانه مددغوښتل جائـــزندی خاصکرپه تکو ینی اموروکی له الله تعالی ﷻ نه پرته بل څوک تبدلی نشـی کولای بـــالاخره که چیری ددغه عمـــل کوونکی خپل مــــرادونه له مړونه پورته کول غواړی اوهغه په دی کی موثرحقیقی بولی لکه چې ددوی له دی قول نه معلومیږی � درمی وروغنم زیارت ته راکړه سره زمن زیارته-نوبـــيا شرک ده ځکه چې مړی دهیڅ خیراوشر مالکان نـــدی اوکه مــــړی پــه خپلومراد ونو پوره کولو کی موثرنه بولې نوبیاشرک نـده البـــته له گناه نه خـــالی نده ځکه چې شائبه دی شرک پکښی شته ځکه خوعلمألــــیکې چې دی اولیاوو قبروته په دعا کی لاس پوره کـــول صحح نـــدی چې شائبه ددی پیداکیږی چې گویا کی له مړی نه څه غواړی له دینـــه علاوه خلاصـــة الفقـــه والعــــقايدهم ص۵۷ دی اعمالوته شرک ویلی که څه هم دغه اعمال دجـهل له وجی نه لـــه دی خلـــگو څخه صادریږی خوداکثروعلمأوپه نزدبـاندی جهـــل عـذرنده لکه چې شرح عقایدپه دی خبره تصریح کړی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قبرونو د خاورو يا خوړدو خوړلو حکم

سوال :-ډيرى ښځې اوځنې سړى دقبروخاورى چې دوى يــې خوړدې بولې خورى اوكور ته يې هم راوړى چې هلته يې دكورنوروكړې هم استعمـالوى اياداعمل جائزده اوكه نه ؟

ځواب :- خاوره په خپله پاكه ده البته خوړل يې حرام دې مطلقاًكه دقبـــروې اوكه دغيرقبر په حـديــث شريف كښې ددى عمل سخت ممانعت راغلى له حضرت ابوهريره (رض) مرفوع حديث ده � مـن اكل الطين فكانمااعاناعلى قتل نفسه طبرانى ج٦ ص ٣١١ ترجمه چاچې خاوره ياختې ؤخوړله گوياكې هغه كومک وكړپه وژلوله خپل ځان سره

فتاوى علمگيرى ليكى

الطين الذى يحمل من مـكه ويسمى طين هـمزه هـــــــل الكراهة فيه كا لـكراهة فـــى طين الذى وردالحديـــــــث فيه قال الـــــــــــــــكراهة فى الجميع متـــحـــدكــــــذافى جوهـــر الفتـــــاوى ج ٥ص ٣٤١ باب الكراهة هــغه خـــاوره چې دمــكى مكرمى نـــه رااخســـتل كيږى اوخاوره دحمزه (رض) يې بولــې ايــاكــراهة پكښى شته لكه كراهة په هغــه خـــاوره كى چې حديث شريف پكښـــى راغــلى په ځــواب كى ليــكى چې كراهة پوټولوكى يوشى ده په جوهـــرالفـــتاوى كـــى هــم ذكـــردى همدارنگه مخته مونـــږذكركړوچـــې مـــكروه مطلقاًذكـــرشي مـــرادورنه دامام صاحب و غيره په نزدمكروه تحريمې دى لهذاخوړل دخاورى ياخوړدو حرام دى

قبروته دنذرمنلوحكم

سوال :-ځينى خلګ قبروته نذرونه منې په دى طريقه چې كه زمـافلانى كار وشونوزه به دفلانى بزرگ ياشهيدپه قبرپســه حلالوم اويابـــه پوښ پـــرې اچـوم وغيره په شريعت نبوى ﷺ كښى ددى عمل حكم څه ده ؟

ځوب : په دغه مسئله كښى څه تفصيل ده چې تشريح يې پـــه لاندى ډول ده داحنافومشهوركتاب درمختارليكي

واعلم ان النذرالـــــذى يقـــع للامــوات مـن اكثـــرالعـوام ومـايـــؤخـــذمـــن الـــدراهم والشـــــــمع والزيت ونـــحو همــــــاالى ضـــــرائح الاوليـــاألـــــكرام تقربــــاًاليـــهم فـهو بالاجماع بــاطل وحرام مـالم يقصدواصرفهاالفقراء الانـــام وقدابتــــــلي النـــاس بذالک لا سيمافى هذه الاعصاروقـد بسطه العلامه قاسم فى شرح درالبحاردرمختارقبيل باب اعتكاف پوشه چـــى اكثـــرعـــوام دمړوپه نـــامو نذرونه منى اوداولياًووقبروته شمعى روپۍ اوتيـــل اوداســـى نورنـــذرونـــه راوړى هغوى ته دنزديكت لپاره داټول په اتفاق دعلمـــأووسره بـــاطل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوحرام دی ترخــوچــی یــي قصــدنــه وی کړی صرفول ددی نذروفقیرانوتــه اوخلګ په دی عمــل کــښی پـــه کثـــرت ســره مبتلادی خاصکرددغی زمـانی خلګ اودغه مسئله علامه قـاسم په شــرح د در البحارکی په نفصیل سره بیان کړی

علامه شامی دنذردحراموالی په بارکی څووجی بیان کړی دی اول داچـه دانذردمخلوق دپاره دی اونذردمخلوق دپاره منل جائزندی دوهـــم داچـه دچادپاره نذرمنل کیږی هغه مړی ده اومړی دهیڅ یوشی مالکان ندی دریم داچه دنذرمنونکی خیال داوی چی له الله تعالی ﷻ نه پرته مړی هم پــه تکو ینی امورو‌کښی تصرف کولای شی حالنکه داعقیده کفرده ردمحتارج۲ ص۳۳۹ مطلب داچه نذردی الله تعالی ﷻ نه پرته بل چاته منل حرام دی که هـرڅه وی دوهم داچی که چاداسی نذرومانه نوپوره کول يي روانــدی که پـــوره کړی سرته ورسوی نوپوره کونکی يي کنهګارده فتاوی عـــــلمګیری ج۱ص۲۰۸ بحـــرالرائــق اوداســی نـــوروپـــه دی تـــصریح کـــړی چی که چادی معصیت نذرومانه نوپوره کول يي ضروری ندی لهذاله الله تعالی ﷻ نه پرته نذرمنل یوه ګناه ده اوپوره کول يي بله ګناه ده نوکه یوه ګناه شوی وی دبلـی نه ځـان وساته دریم که چاداسی نذرومانه اوپــوره یـــي هـــم کړنودادغیـــرالله ﷻ پـــه نامــوده او حرام ده خوراک یااستعمالول يي جائــزندی نـــوکه کوم ځناوردی قبردپاره نذرشی اوحـــلال شی ولوکه دی حـــــلالیدو پروخت بسم الله پــری ویل شوی هم وی داحرام ده اوخـــوراک یـــي جائــزنـــده

امام ربانی مجدد الف ثانی لیکی

حیوانات رااز‌مشـائخ می کـــنـد وبرسرقبرهـای ایشـــــان رفته ان حیوانات راذبح مــی نمـــــائیددر روایات فقهـیــه ایـــن امررانیـــــز دا خل شرک ساخته انـدودر ایـــن مبالغه نموده واین ذبح راازجنس ذبائح جن ساخته اندکه ممـــنوع شرعـی است داخل دائره شـــــرک مکتوبات امام ربانی دفتـــرسوم کوم ځناورچـی دبزرګانوپه نامود هغوقبـروته بوتـل کیـــږی اوهلته حلالیږی دی فقهي روایـــــاتوله مخی داعمل شرک ده اولــه دینه دبچ کـــــیدوډیــرتاکیدراغــلی اوداپـه هغوحلالولوکــی شمیرل کــیږی کوم چی دپیریانوپه نامو حلالیـــږی داعمـــل منع ده اوپـه شـــــرک کی داخـــــل ده څلورم که چانذردی الله تعالیﷻ دپــاره کـــړی وی اومـــړی ته صرف ایصال ثواب مطلب وی اویايي زیارت ته په بووتـــلوکی دزیارت ملنګانوته فائده رسول مطلب وی نوداقســم نـــذرحرام نـــده خوبدبختانه چی عـــوام ددغـــه صورت اودمختنی جلاولی نشی سره کولای لهذاله دینه هم پرهـیزپکارده حضرت امـام ربانی له مختنی عباراتووروسته لیکی

وازین عمل نیزاجتناب بــــــاید نمودکه شائبـــــــه شـــرک دارد وجوه نذربسیار است چه درکار است که نذرذبح حیوانی کـنـد وارتکاب ذبح ان نمائندوبذبح جن ملحق سازندوتشبه بعـــبده جن پیداکنندمکتوب ۱۴دفترســـوم له دینه هـــم پرهیـــزکول پـکاردی ځــکه چی شائبــــه دی شـــرک پـــکښی شته دی نـــذر ډیری

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وجـې دی څه ضروری ده چی کـــــــــــــــوم حیــــوان حـــلالـــوی اوپـــه حلالـــیدوسره یي دپیریانوپه نامه حلال شوی سره پیوسته کوی اودی پیـــریانود عبـــادت کونکـــی ســـره مـشابهت کوی

پنځم که چاداسی نذرومانه چی که زمافلانی کاروشونوزه به دالله تعالیﷻ په نامودومره روپۍ یاغنم دروحانی بابامینجورته ورکوم اوثـــواب به یي روحانې باباته بخښم دانـــــــذرهم صحح ده البته که چیری ددی شخص هغه مطلوب کاروشونوضروری نده چی نذرشوی شی به ضروردروحـــانی بـــابا مینجورته ورکوی بلکی هرچیرته چی یي فقیرانو او غریبانوته ورکړی دده نذرپوره شواوثواب یي روحانی باباته رسیږی اوکه هغومینجور ته ورکول ضروری بولې نومعلومیږی چی په زړه کی یي اخلاص نشته دی الله تعـالی د پاره شپږم دی نذرپه باره کی اهم ترین مسئله چی په دی باب کی فیـصله کن ده هغه داچه دکـــــوم کارپه کولواونه کولوکی دنذرمنلوهیڅ دخل نشته اونه نذردالله تـعالی ﷻ قضأاو تقدیـــربدلولای شی ځکـــه چی حضرت نبی ﷺ فرمایي

لاتنذروافان النذرلایغنی من القدرشیأًوانمـــــــــــا یستخرج من مال البـخل مشکوة ص ۲۹۷ تاسونذرونه مه منـــئ ځکه نذردی اللهﷻ تقـــدیرهیـــڅ نشی بـــدلـولای اونـــذر دبخیلانولـــه مـــــاله ووځـــی چی پـــه شرط صدقه ورکـوی شیخ عبدالحق محمدث دهلوی ددی حدیث په شرحه کی لیکې چی نذردی تقدیرخبری ته ټال ورکوی ځکه مـــنع ده اودادی بخـیل مخـــلوق کارده چی دانذرچی یوقسم صدقه ده په شرط یي ورکوی لهذابغیردی شرط نه صدقه ورکول پکارده خوکه نذرمنی باید ډیرپه مخلصانه طریقه وی.

حاشیه مشکوة فی ذالک لاموضوع بالاخیره دی عوامودپاره ښه داده چـی شهدا وواولیااووته دثواب رسولوپه نیــــت دی هم نـــــــــذر ونه نکوی ځـــکه چـی یوخوندر تقـــــدیرنـــــشی بـــدلولی اوبل داچـــه که دهغه مطلوب کار ووشی بـــیاوای چی گـــوره دی فـــلانی ولی دپـــاره مانذرمـــــنلی ووخـــدایﷻ می کاروکړچی داهم دی عقیدی خرابـی ده ځـــکه نذرصرف الله تعـــالی ته منل کیږی اوصحح عقیده عوام نشی برابرولای والله اعلم

په زیارتودغړوویشلوپخولوحکم

سوال :-بعضی زیارتونوته ښځی ورځی اوهلته پری غړی پخوی ایاداهم په مثل دنذر ولیانوته حرام عمل ده اوکه نه ؟

ځواب :-دزیـــارتونومتـــعلق چـــی څومره منکرات دی مونږذکرکړوداټول د اوسنی عصر په ښځوکی موجـوددی ځکه خواوس دعلماووفصله داده چی دښځوتلل زیارتوته ولـوکه زړې وی هــم نـــده صحح یوله هغومنکراتوڅخه چی دی زیارتومتعلق ترسره کیږی همدغه په سوال کی ذکرمنــکرعـــمل ده حضرت شاه عبدالعزیز(رح)په دی هکله داسی فرمایي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال :- طعام منت بزرگان جائزاست یانه � خــوراک بــزرگانوته نذرکول جائزدی اوکه نه ؟

ځواب :-خــوردن ان قریـــب بـــحرام اســـت بشرطیکه نذرالغـــیرالله باشــد فتاوی عبدالعزیز ج۱ ص۹ خوړل ددی حراموته نیږدی دی په دی شرط چی نذردی اللهﷻ نه ماسواء دبل چادپاره وی لهذایوخووتل دښځوله کوره داحرام دی اوبل تحضیص دمکان دابدعت اوبل حرام ده اوبل دانذرالغیرالله ده ځـکه چی ښځی دجهالت دوجه خـــپل نـــیتونه صرف دی الله تعالی ﷻ دپاره نشی ګرزولای نودابل حرام ده بـــالاخیره له داسی اعـــمالونه پرهیزکول پکاردی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښو شپو متعلق بدعات

دښوشپودلمانځلوشرعی حیثیت اوداکبرعیدحکم

دښوشپومتعلق بدعات

سوال :-ځنی خاصې شپې لکه پنځلسم دی برات اولسم دمحرم اوداسی نوری خلګ دیته ښې شپې وايي اوپه ډیرجوش سره یې لمانځې چې ځوک غړی اوحلواوی پخوی جماعتونوته يي وړی اوځینی خلګ پسونه حلالوی اوپه کورونويي ویشی اوهمدا رنګه بعضی خلګ په خپل مرده پسی دخیرات په نیت دکم عیدپه ورځ یادلوی عیدپه ورځ مخته پسه حلالوی اوجماعت ته یې راوړی چې اکبرعیدیي بولې ایادرواجونه دشریعت له نظره څنګه دی ؟

ځواب :-په دی شپواورځوکی دشریعت نه لاندی شیان ثابت دی هغه داچی حضرت نبی کریم ﷺ وفرمایل چې تاسودبرات دپنځلسم شپه ویښه تیروی اوپه ورځ کې يي روژه نیسی ځکه چې الله تعالی په دغه شپه کی ددنیااسمان ته راځی اوفرمايي چې ځوک شته مغفرت غوښتونکی چې زه ورته مغفرت وکړم اواياشته څوک رزق غوښتونکی چې رزق ورکړم اواياشته څوک عافیت غوښتونکی چې زه ورته عافیت ورکړم دالله تعالی درحمت دغه دربارترسهاره خلاص وی اوهمدارنګه حضرت نبی ﷺ فرمايي چې دمحرم میاشت یعنی دهغی په لسم تاریخ روژه نیول درمضان دمیاشتی نه پرته ترټولومیاشتوزیات ثواب لری اوهمدارنګه دبرات په پنځلسم هدیری ته تلل مستحب ده حضرت نبی ﷺ په دغه ورځ دالله تعالی په حکم جنت البقیع ته ولاړاوهلته مړوته دالله تعالی نه استغفاروغوښت داحدیثونه مسلم اوابن ماجه روایت کړی لهذاپه دغوښوشپوورځوکی دشریعت نه عبادت اوهدیری ته تلل ثابت دی ددینه پرته نورهرڅه خرافات اوبدعات دی لهذاپه دی شپوکی داحلوه وی اوغړی اوپسونه صدقی او خیراتونه دی صدقی خیراتونه کول ښه کارده خوالبته تریوخاص وخت پوری صدقه خیرات متعلق کول چې شریعت دغه خاص وخت نوی ورته ښودلی صحح نده لکه چې مخته نزدی دامسئله تفصیلی بیان شوه په شریعت کی په دی خاصوشپوکی دخیرات کولوڅه حکم نشته اوبل داچې

صدقی صرف مسکینانوته ورکول لازم دی لکه چې الله ﷻ فرمايي انماالصدقات للفقراء - یعنی صدقی صرف فقیرانواومسکینانولره دی اودهغوی حق ده حلانکه زمونږمروجه صدقی چې په سوال کی ذکردی یاجماعتوته وړل کیږی چې هلته يي اکثراوباداان خوری اویاپه کورو تقسیږی چې ډیرکورنه يي مالداراواباداوی نن صبا مسکینان ډیرکم دی اودادقران خلاف عمل ده .اوبل داچې داصدقی اوخیراتونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دناموود پاره کیږی دی ثواب نیت ډیرکم وی پــــکښی ځـــکه که دې سړی تـــه ووایي چـی ددی پسه روپـۍ دې فـــلانې مســـکین یافلاني مدرسې ته پتې ورکړه دی صدقی په نیت ستاموړی ته بــه یي ثـــواب رسیږی نوهغه دی خبری ته کله هم تیارنده اوبل داچه ددی شوشـــپودومـره زیات الـــتزام کیږی چی بی له څه پخولوخلگ وایي فلانی ښه شـپه نه وه کړی حلانکه چی مخته تیرشو چی یوشی په خاص وخت پوری لازم وگـرځـول شی چی شریعت نه وی لازم کړی بدعت ده اوبل داچه په قرون ثلاثه ووکی هـم داشپې وی حلوه وی اوپسونه هم موجودوواوهغه دثواب په حاصلولوکی هـم تـرمونــږډیرحاریصـــان وو حلانکه هغوی داعمـل کله هم ندی کړی ددی ټولوخرابیانوله کبـله علماوو

دی عمل ته بدعت ویلی لکه فخرالاسلام محدث دهلوی حضرت شاه غبدالعزیز(رح)لیکې

سوال :-پختن طعام درایام ربیـــــع الاول برای خدا ورسانیدن ثـــواب

ان بـروح برفتوح حضرت ســـــــرور کائنات ﷺیا حضرت حسین درمـــاه محرم ودیگرال اطهارسیدمختـار صحح است یانه جواب :-انسـان در فعل خودمختار است میرسـد کــــه ثواب عمل خودبـرای بـــــــزرگان با یمان خودگرداندلیکن بـــــرای این کار وقت وروزمتعین نمـــــودن وما هی مـــــقـــــررکـردن بدعـــت اســـت وهرچیزکه بــــــــران ترغیب صاحب شرع وتـــــعین و قت بنا شدان فعل عبـث اســت ومـخا لفت سیدلانـــام حرام است پس هرگز روانبـــــــــاشد فتاوی شاه عبدالـعزیزج۱ ص ۹۷ پخول دی خوراک په ورځودی ربیـع الاول کی لپاره دی خداي اوثـواب ښئل یي روح نبیﷺ ته اویایه مــــحرم کی څه پخول واخیرات کول اوثواب یي حسـین ته اویـــانوراهـل دنبی تــه ښئل صحح ده کنه ؟ ځـواب انـــسان په خپل فعل کی مختارده دهرنیـک عمل ثواب چی چاته بـخښی ثـواب یي ورته رسیږی لیکن ددې کاردپار ه وخت یاورځ معلومـول بدعــت ده او په هرشی کی چی شریعت ترغیب نــه وی شودلی اوهغه دپاره وخـت نـوی مقررکړی هــــغه کـــارعبث ده اودی حضرت نـــــبیﷺ دی طــریقی خــلاف ده اوحــرام ده لهــــــذادخیــراتــونــه هیـځ کلــه رواندی حکیم الامت حضرت مولانااشرف علی (رح)په دی هکله داسی لیکی

دی حلوه داسی پابندی کول چی بی له دینه گویابلکل شب برات شوی نــده په دی پابندی کی اکثرفساددعقیدی هم ده چی داعمل ضروری بلل کیږی او فسادعملی هم ده چی ترفرضواواجبو ددی زیات اهتمام کـیږی اوددی دواړو یعنی فساد عقیدوی اوعملی معصیت گناوالی په فصـل اول کی په تفصیل سره ذکرشوی ده الخ اصلاح الرسوم ص ۱۸۵ ددینه علاوه حکیم

الامـــت ددی عمل نوری ډیری خرابیانی په خپل کتاب کی ذکرکړیدی چی دټولوذکرکول ضـــروری نـــدی عاقـــل لـــره اشـــاره کافـــی ده اوبی عقل او متعصـــیب لره ډیـــرد لائـــل هـــم کفـــایـــت نـکوی بالاخره دی جهان منلی شخصیتونه اوبزرگان دین مولاناشاه عبدالعـــزیـــز(رح) اوحضرت مولانا اشرف علی (رح) دی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــمل ته بــــدعت اوفـــاســدعمل وايي خوکه بعضی نورڅوک دی عمل ته جواز ورکوی هغه کیـــدایشی له مذکورواشخاصونه برتروی (ع) ببین تفاوت راه ازکجاست تابکجا

دبرات په پنځلسم دمتاؤی یواوشوئ براتولګولوحکم

سوال :-ډیرخلګ دی شب برات په شپه متاؤی غــورزوی شـــوی براتــونه او اورونه بلوی ټیرونه سوځی شریعت نبوی ﷺدی عمل ته په کوم نظرګوری ؟

ځواب :-داعمل په اصل کی دی مشرکانواتش پرستوعمل ده خوبدبختـانه چی دی مشرکانواوهندوانوډیراعمال اورسمونه مسلمانانوته داخـل شوی دی لهذاچی داد مشرکانوعمل اورسم ده نوناجائزخوضرورده.

شیخ عبدالحق محدث دهلوی په دی هکله داسی لیکی بدعت شنیعه ده هغه رسم کوم چی په اکثروښارودی هندکی کیږی چــی هغه زیات چراغونه اوبرقونه لګول دی اوهـــمدارنـــګه زیات اورونه بلـــول دی اودهـــغوی سره دلهولعب (ساتیری)لپاره جمع کیــدل دی چونکی داداســـی عمل ده چی نه یي په معتبروکتابوکی کوم اصل شته اونه یي په غیرمعتبروکتابوکی اونه کوم ضعیف اویا موضوعی روایت پکښی شتــه اوعلی ابن ابراهیـــم ویلی چی دی اوربلیدواوروښــانـــتیا بدعـــت اول له برامکه چی راشروع شوهغه خلګ اتش پرست ووچی کله مسلمان شول نوداکاریي په اسلام کی داخـل کړاوله دی نه ددوی اصـــــل غــرض اتش پرســتی وه الخ ماثبت بالسنة للعبدالحق محدث دهلوی اوومولاناعبدالکریم تـــرمذی لیـــکی چی ځـــوک دا عمل کوی هـغه ددی حدیث مصداق ګرځی من تشبه بـــقومٍ فهومنهم یعنـی چاچی له چاسره مشابهت اختیارکړهغه به له هــغوســره په ورځ دی قیامت راپورته کیږی � ددی حدیث له رویه علماوولیـــکلی پټـــلون نیـــګټایي استعمالول حرام دی ځـــکه چی دادکفارو لبـــاس ده اوپه انګریزی هم بي له حاجته خبری کول صحح ندی بالاخره په دی شپوکی اورنه بلول ډیـربدعمل اوبدعت ده بیاخاصکرداسی ده برکت په شپوکی داسی اعمال ترسـره کول لالویه ګناده که کم عمره غیرمکلف زنکان داکارکوی په لویانویي ضروری ده چی له دی عمل نــه یي منــع کړی اودی نه منـــع کولوپه صورت کی به یي ګناه دلویانـوپه غـاړه وی همدارنـګه هـــرنـــاروا عمل چی کم عمره هلکان کوی لکه دی سروزروګوتي په لاس کول وغیره په سرپرستانویي لازمـه ده

چی له داسی اعملويي رابنـــدکړی کـــنه پـــه ورځ دی قیـــامت به دوی پری مسئول یي خوبدبختانه چی سرپرستان خپل اولادونــه دی اعمالوته برابره وی لکه هرمالدارشخص خپل اولادتـــه دسروزروګـــوتی جوړوی اوهغه ته یي ورپه لاس کـــوی حالانـــکه دسپینــوزرونه ماســـواء نورهـــرقسم ګوتی استعمالول دنارینه لپاره حرام دی البته دښځولپاره دســـروزرواستـــعمال رواده

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library